This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

https://books.google.com

This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

https://books.google.com

HOF BIBLIOTHEK
19.628-B
ALT-

Digitized by Google

S.A. 24. B. 38.
P.

Digitized by Google

19628-B.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

JOH. CHRISTOPHORI WAGENSEILII

De

HYDRASPIDE

SVA,

ſive,

Adverſus extrema pericula Aquarum Munimento ac Præſidio,

ad

PETRVM VALCKENIERIVM,

Illuſtriſſimum Excellentiſſimumq; Virum,
& Potentiſſimorum Fœderati Belgii Ordinum,
ad S. R. I. Comitia Legatum,

EPISTOLA.

Additur

JOHANNIS LEMOVICENSIS
MORALE SOMNIVM PHARAONIS;
& ab interitu vindicatur.

Impenſis JOHANNIS HOFMANNI, Bibliopolæ Noribergenſis,
excudit
ALTDORFI NORICORVM
HENRICVS MEYER, Academiæ Typographus.

ANNO cIↃ IↃc XC.

Digitized by Google

HORATIVS,
Lib. 1. Carmin. Od. 3.

EXpertus vacuum Dædalus aëra,
Pennis, non homini datis.
Perrupit Acheronta Herculeus labor:
Nil mortalibus arduum eſt.

Digitized by Google

PETRO VALCKENIERIO,

Illuſtriſſimo Excellentiſſimoq; Viro,

JOH. CHRISTOPHORUS WAGENSEILIUS,

cum obſervantia,

S. P. D.

QUod ante hos paucos menſes, Ratisbonæ transiens, Tibi, VALCKENIERI EXCELLENTISSIME, pollicebar, nimirum ſcripturum me ad Te, itineris mei, quo, negotiorum quorundam expediundorum cauſa, Viennam Auſtriæ, indeq; porro in Hungariam tendebam, eventus, id nunc ea, qua debeo, fide exequar. Atq; valetudine quidem ſatis ſemper uſus ſum proſpera, niſi quod Viennæ, ea nonnihil tentabatur, ob aëris victusq;, quantum opinor, haud modicas mutationes. Convalui

tamen propere, cum multi, mei cauſa, ſoliciti eſſent Amici veteres, &, re, atq; verbis, medelam facerent. De reliquo, jucundum mihi imprimis erat, cum *Daniele Neſſelio*, Viro Inſigni, dignationisq; eximiæ, & cum quo, etſi nunquam viſo, pridem mihi interceſſerat commercium literarium, familiariter ibi agere in Auguſta Bibliotheca Cæſarea, cujus ille Præfecturam gerit. Dici non poteſt, quanta cura & diligentia, ordine concinno, is nunc omnia diſpoſuerit, quæ Petrus Lambecius, V. C. in hoc munere anteceſſor, reliquerat turbatiſſima. Cum enim is libros ejusdem argumenti ſemper ſociare vellet, fieri aliter non potuit, quam ut maximos minimis, quadratos oblongis commiſceret, & adeo, quæ in unum volumen compacta erant, revelleret interdum, utilitate aliqua, ſpecie vero & decore nullo. Tum vero querebatur Neſſelius, quater mille amplius Codices, e Cæſaris Bibliotheca, in ſuas ædes transtuliſſe Lambecium, ut iis ad inſtituta ſua perſequenda uteretur, quos, poſt fata Viri, a propriis ipſius libris ſeparare, res fuerit difficultatis prope immenſæ. Equidem mirabar, hæc Lambecium ita auſum eſſe: potuitque illud cœptum, modum penitus excedens, occaſionem dediſſe, ut novæ, quam, apud Dominicanos Patres, poſtea viſitabam, *Windhagianæ Bibliothecæ* præfigeretur dira exſecrationis formula, Summi Pontificis confirmata autoritate, adverſus omnes, qui non librum, ſed ſchedam, aut pittacium, extra Bibliothecæ pomœria, utendum

dant,

Digitized by Google

dant, aut accipiunt. Quanquam iſta, in contrarium ejus, quod Lambecius fecerat, vergendo, defectu nimio incommodum ferre videntur. Sane, memini, vidiſſe me Vaticanæ Bibliothecæ appenſam quoque tabellam ejusmodi, diras ultimas jacientem in eos, qui libros illius, etiam commodatos, alioverſum deferunt. Sed, hæc alia res eſt, & poterat ſuadere iſtam cautionem Vrbis Romæ vaſtitas; tum quod majorem illic degentium Eruditorum numerum meri peregrini componunt, quibus, prædibus aut pignore, quod in caſu ſimili fieri ſolet, idonee cavere non licet; quodque ii libri, quibus Vaticana Bibliotheca fere conſtat, Manuſcripti ſunt, & proinde pretio ullo haud facile parabiles, ut eos perfunctorie tractare neutiquam conveniat. Jam vero præſens in Vrbe Pontifex, interdum reſacrare ſolet devotionem, ſi quis, in fama & exiſtimatione hominum conſtitutus, quid publice profuturum molitur, atq; libro aliquo per longum tempus, æſtate cumprimis, qua clauſa eſt Bibliotheca, opus habeat: id, quondam Cardinali Baronio tributum fuiſſe, ſciunt omnes, qui Annales illius tractarunt: idem, noſtra memoria, in ſui etiam gratiam ſubinde factum eſſe, prædicabat nobis Athanaſius Kircherus. Hæc autem omnia circa Windhagianam Bibliothecam deficiunt, quæ, cum meris libris vulgatis, atque paſſim extantibus referta ſit, vix ſolo, qui conceditur, aſpectu, emolumentum præbere validum poteſt. Adde, quod nec excuſis ita uti manu exaratis

A 3 Co-

Digitized by Google

Codicibus ad ſolam deſcriptionem, aut ad collationem cum iis, quæ jam prodiere, (quo labore ſane commode in Bibliotheca defungi licet,) temere utimur. Nolim inficias ire, deturpari Bibliothecas, lacunis abſentium librorum: ſi modo ea turpitudo eſt, cum res aliqua adhibetur in illum finem, cui deſtinatur, ac Armamentarium vituperationem meretur, cum Principe in expeditione adverſus hoſtes occupato, & res ſuas præclare gerente, tormenta quædam, aut alia arma ibi deficiunt. Imo vero iſta fœditatis nihil, laudis multum habent. Quanquam, ſi omnino quis tam φιλόκαλος ſit ad ſuperſtitionem, ut nolit vacuum locum in Bibliotheca ferre, Benedictinos Monachos, qui Monaſterium Prunfening, (ſic S. Emmerani Abbas Cœleſtinus, in Mauſoleo a ſe edito, proprie vocari aſſerit, cum vulgus Prufling appellet) quod prope Ratisbonam eſt, inhabitant, imitetur licet, qui arte facto inani & ſuppoſititio libro, probum mentiente, hiatum veri abſentis adimplent, inq; talem, ſchedam illius, qui genuinum commodari ſibi petiit, reponunt. Delectari me iſta lautitia, nunquam alias viſa, ſignificabam Monacho, qui operam mihi in oſtendendo Cœnobio navabat, illud autem odio dignum eſſe ajebam, quod ad perſonatos iſtos libros fingendos, alios compingendos, Bibliothecæ veteres Membranaceos Codices Manuſcriptos fuiſſe adhibitos, ſimul didiceram, nec me continui, quin, o factum male! exclamarem. Poſt luſtratas Viennenſes Biblio-

the-

thecas, requirebam *Botanicum Hortum*, in quo primitus conſerendo, adornandoque, *Bilotius*, præſtantiſſimus e Gallia Medicus, nihil in ſe deſiderari paſſus eſt diligentiæ ac induſtriæ, & cui ipſe ego, in eam rem, ſemina aliqua radicesque herbarum, quas noſtra vicinia alit, ſubmiſeram. Sed illud, quod Alma Medicina ſibi vindicaverat rus, eidem ereptum fuiſſe comperi, quoniam, ſimul ac exſpiraverat Bilotius, Satrapes quidam ejus gratiam ab IMPERATORE BENIGNISSIMO, ut in Viridarium illud converteret, ſibi expetiit, exoravitque. Cæterum, *Suburbanam Nobilium Literariam & Equeſtrem Academiam*, quæ inſtituitur, adeundo, quanquam recentem eam rudemq; adhuc, & naſcenti ſimilem, mox futura ominatus, valde ſuſpexi. Haud enim conjectura eget, quem fructum ex hac impoſterum perceptura ſit generoſa ſoboles Auſtriacorum Procerum, quin & adoleſcentes ingenui alii, ſi qui ex remotioribus regionibus huc ſeſe conferent. Omnium enim ſaluti dicatur, ceu ſolent communia eſſe ea, quæ Natura, & Boni Principes optima faciunt. Commodat SACRATISSIMVS IMPERATOR illi operi auſpicia ſua, quibus freti INCLVTI PROVINCIALES ORDINES gnaviter urgent cœptum opus, Directore, OTTONE EHRENRICO, ABENSBERGIO AC TRAVNIO COMITE Illuſtriſſimo Excellentisſimoque, Auſtriæ Supremo Mareſchallo, & ſanctioris

Con-

Digitized by Google

Conſilii participe; cujus ego olim juventæ ſtudiis formandis præfectus eram. Multus mihi cum illo, & creber de hoc propoſito ſermo, atque inter alia, *certum eſt*, inquiebat mihi, *non quieturum me, niſi confecto negotio, quod mecum agito de Academia noſtra. Vah! quam male hactenus cum rebus humanis actum eſt, quod plerarumq; Europæarum gentium animos ea occupaverat opinio, vel potius hæreſis, haud alibi ingenuos juvenes, quomodo mentem ſanam, corpusq; ſanum tractare debeant, diſcere poſſe, quam in Gallia, atq; hanc ſolam tam beatam eſſe regionem, ut comtos pumicatosq; reddat, quos agreſtes accepit. Quamobrem longinqua itinera ingredi, transmittere maria coacti fuere Adoleſcentes; cujus moleſtiæ, profuſiq; patrimonii id ſæpe pretium retulere, ut magis inſcii literarum, minus probi, minusq; bonis morati moribus, reverterentur. Haud repugno, redditi ſunt alii meliores: Sed nulla cauſa eſt, quare non domi, & apud ſuos, tales quoq; evadere potuerint, modo de Scholis proſpexiſſent ii, quorum res illa erat in manu. Ipſius Sapientiæ, ſed Plinii Secundi ore emiſſa, vox eſt, digna, quæ ſæpe pro concione omnium mortalium etiam atq; etiam inculcetur:* Vehementer intererat veſtra, qui Patres eſtis, Liberos veſtros hic potiſſimum diſcere. Vbi enim aut jucundius morarentur, quam in patria? aut pudicius continerentur, quam ſub oculis parentum? aut minore ſumtu, quam domi? *Hoc cum Auſtriacis quoq; meis*

dictum

dictum putarem, ſuaſor hortatorq; fui, exſolverent ſeſe præjudiciis, & ingeniorum corporumq; formandorum officinam, ipſi conderent. Facile perſuaſi rem tam ſalutarem, & fundamenta jecimus. Sed, nefas foret hic conſiſtere, ultra progrediemur. Iis, quas jam vidiſti, accedent fabricæ aliæ ingentes, ut non commode tantum, ſed & laute habitare, ac, quæ agenda ſunt, in ſcena magnificentia agere poſſint ii, qui docendi discendiq; cauſa apud nos degent: nec Aula picta, patentibus feneſtris Favonios accipientes transmittentesq; nec, non legendos, ſed lectitandos Libros capiens Bibliotheca, Horti item, Pomaria, Xyſti, Cryptoporticus, Aquæ manantes ſalientesq; Piſcinæ, & cætera, quæ ad amœnitatem & honeſtam voluptatem conciliandam faciunt, deerunt. Magiſtrorum, ad liberales ingenii & componendi corporis artes tradendas, parte, quod non te latet, jam gaudemus, alios evocabimus undecunq; gentium, mercede ſumma propoſita. His eam legem dixi, atq; porro ſervandam inculcabo, enixe curent, ut neminem unum diſciplinæ ſuæ alumnum ab ſe dimittant, de quo non cuivis mortalium jactare poſſint, quod ille, apud Comicum, quem mihi prælegiſti, de eo, cui eunuchi perſonam impoſuerat: Fac periculum in literis, fac in palæſtra, in muſicis, quæ liberum ſcire æquum eſt adoleſcentem, ſolertem dabimus. *Atque, omnem hunc cultum, minimo ſumtu parare licebit, ſoli trecenti floreni ad id, & in alimoniam quoque, annis*

 ſingu-

ſingulis ſufficient, nec aliis impenſis, præterquam ſolis iis, qui in veſtes erogantur, opus eſt: volo enim, ut juvenes Bonam Mentem ament, & a Cuſtodibus ac Rectoribus, Viris emendatis & gravibus, æque ac ad reliquas virtutes, ſic ad parſimoniam & frugalitatem quoq;, erudiantur. Nullis comeſſationibus, nullis luſibus, aut illecebris oblectamentorum, quæ ingenio non proſunt, facultatibus obſunt, hic locus erit; & ita ſemper pubes noſtra vivat oportet, quaſi (quod etiam reapſe ita ſe habet) aſſidue ſub AVGVSTI IMPERATORIS, & CÆSARIS PRINCIPIS JVVENTVTIS, *Parentum deniq;, meisq; verſentur oculis.* Addebat dulce illud decus, præſidiumq; noſtrum, alia, quibus me ſymbolam conferre jubebat, quod faciam ac lubens, atque nunc in eo ſum, ut præceptis obtemperem. Ipſa *Vrbs Vienna*, ſi pauca Palatia excipias, retinet adhuc veterem formam, nec credat quis, tam recens a Turcis fuiſſe obſeſſam; vix enim ulla ſe offerunt cladis illius veſtigia. Iſtud, uti novum, ita pulcherrimum mihi videbatur, quod, poſtquam Sol occubuit, & caligo terris imminet, *Lucernæ* tota urbe accenduntur, ejusdem figuræ omnes, & æquis ſpatiis diſpoſitæ, quæ diem quaſi faciunt, cum nocteſcit, atque tutas ambulationes per plateas, & compita præbent. At, in *Suburbiis*, nova ubiq; ſpecies, & in locum everſarum ab hoſte ædium, ſubſtituuntur

pas-

Digitized by Google

paſſim meliores, majoresque. Locus imprimis, ubi Judæi quondam habitabant, ita mutatus eſt, ut non amplius eum cognoſcerem. Redibat tamen in memoriam conſuetudo & familiaritas, quæ olim mihi cum Rabbinis ibidem interceſſerat, quorum aliqui jusjurandum dare parati erant, fieri aliter non poſſe, quam ut intra proximum triennium veniat ille, a tot ſeculis omnium inter eos votis ac ſuſpiriis deſideratus, Liberator & Vindex, quem ipſi Meſſiam appellant. Sed, jam tricies, & quod excurrit, interea temporis vices ſuas variavit annus, nec ille tamen adfuit, Judæorum ſpem & exſpectationem pertinaciter deludens, ut hi, femur & pectora palmis plangere cogantur. Et vero, mirum nullum, ſi illos longæ exſpectationis tædium aliquod capiat; e quo provenire crediderim, quod ſegnius nunc literis ſuis incumbunt, nihilq; præter quæſtum dulce habent. Itaq; (ut hoc a Vienna tantiſper digrediendo, addam) in Hungaria, Moravia, & Bohemia quoque, plerosq; Judæos reperi valde ignaros rerum ſuarum, librisque paucisſimis inſtructos. In ipſa Praga, quæ Academiæ vicem ſemper ſubibat, inſcitia fere, & πατροπαραδότων ignoratio dominantur, ac fieri aliter non poteſt, quam ut progenies multo evadat imperitior, poſtquam quicquid ibi erat librorum Hebraicorum, una cum Civitate eorundem, incendio nuper periit. Arſere autem plures omnino libri, quam, ſolam Poloniam ſi excipiamus, reliqua complectitur Europa univerſa.

 Quid

Quid credas, LEGATE GRAVISSIME, dicturum fuiſſe, in Talmude celebratum Rabam Simonidem, ſi redire in vitam ei contingeret? cujus hi jam tum excepti, & in Gemaram de Sabbatho relati ſunt queſtus: אם ראשונים בני מלאכים אנו בני אנשים. ואם ראשונים בני אנשים אנו כחמורים ולא כחמורו של ר׳ חנינא בן דוסא ושל רבי פנחס בן יאיר אלא כשאר חמורים: *Si Majores noſtri Angelorum filii fuere, nos merorum homuncionum filii ſumus; at, ſi majores filii homuncionum erant, nos quaſi aſini ſumus, nec vel comparandi ad aſinum R. Chaninæ Duſæ filii, aut eum, quem R. Pinchaſus Iairi filius poſſidebat, ſed ad aſinos, quales ſunt communiter.* Nimirum, in Chaninæ & Pinchaſi aſinis, vis quædam rationis ſeſe exerebat, tum documentis aliis, tum eo præcipue, quod pabulo nullo fruebantur, e quo decimæ non fuerant ſeparatæ. Aſſerendum ergo fortaſſe, nunc ex aſinis omnino in aſinorum, quod pejus eſt, &, quod quondam haud ita vere iis objectum, cultores, ſive *Cillicolas* ipſos inſuper degeneraſſe: Quam vocem, in inſcriptione noni tituli libri primi Codicis Juſtinianei, & in tertia ac duodecima legibus ibidem, pro *Cœlicolis*, ſubſtituendam eſſe, cum Patavii morarer, perſuadere mihi nitebatur, Vir literis doctrinaque præſtans, Octavius Ferrarius. Cæterum, Senatus Populusque Pragenſis, ex illa exuſtione, qua Judaica civitas, ſuæ Vrbi inſerta, conflagravit, &, quæ ſic cœleſti providentia ſucceſſiſſe videbatur, proficere cupiens, apud Regem

Digitized by Google

gem ſuum, hoc eſt, LEOPOLDVM IMPERATOREM OPTIMVM MAXIMVM, id egit enixiſſime, ut poſthac Pragæ ambitu Judæi excluderentur, & ablegarentur multo quovis gentium. Sed, indulgentia hujus obſtitit, atque conceſſa eſt Judæis ædificandi licentia. Interceſſere rurſus Chriſtiani incolæ, &, quia priores preces non proceſſerant, illud ſaltem obtenturos ſe confidebant, ut Judæi cogerentur novam civitatem mœnibus cingere, atq; ſic ſeſe bona fide ſejungere a Fidelium cœtu. Contra Judæi paupertatem cauſabantur, cum plerisq; ad incitas planiſſime redactis, vix ſumtus ad domicilia condenda ſufficiant, atque hos quoq; apud alibi conſtitutos tribules emendicare neceſſe habeant, nedum ut magnæ molis, ſumtuum immenſorum, muros & mœnia excitare poſſint. Rei is exitus fuit, ut IMPERATOR juberet, haud alias ædes conderent Judæi quam lateritias, & a ligneis ſtruendis prorſus abſtinerent; tum, ne meniana, portæ, oſtia, feneſtræ aut transennæ ullæ fierent, in extimorum domiciliorum ea parte, quæ Chriſtianis fabricis, aut publicis vicis obvertitur, quo ſic ipſæ Judæorum habitationes mœnium aliquam ſpeciem præbeant. Hoc ergo nunc Judæi effectum dant, ac, quanto poſſunt conatu & ſedulitate, domos ſuas, præcipue vero Synagogas, (quibus duodenarius numerus ſtatus eſt, cum prius plures exiſterent,) conſtruunt.

Digitized by Google

De reliquo, nunquam ceſſavi homines pungere, objectando, lippis inter nos, tonſoribusq; notum eſſe omnibus, quod arcanam artem reſtinguendi incendia ipſi crepent, eademq; multum ſeſe efferant. Illa fretos, crebro exprobrare nobis, quod tam ingrati ſimus adverſus eos, qui exitiales flammas ſubinde non ab ædibus tantum fortunisq; privatorum, ſed & ab integris civitatibus Chriſtianis averterint, cum vel hoc ſolo nomine digni ſint, ut benigne tractentur, & inter nos vivere resque ſuas agere permittantur, noſtrumq; adeo, ſi ſapimus, id poſtulare commodum. Hanc, ajebam ego, cantilenam, ſi non falſo toties nobis occentaſtis, quæ, malum! obſecro ratio eſt, quod artis hujus nemo unus apud vos periculum fecit, quodq; paſſi eſtis, ut urbs veſtra tota in favillas & cineres redigeretur, vobis ſpectantibus, & ejulantibus? An Chriſtianis tantum prodeſſe poteſtis, vobis ipſis non item? aut, an nemo inter vos frugi erat? vel potius, an utendo nimium, effœtam viribus jam eſſe artem veſtram, dicendum? Ic̃ti fuere, habebant, nec, multum etiam verſando ſeſe in omnes partes, reperere, quo ſcommatis aculeum hebetarent. Quidam, omnia uno & repentino igne periiſſe; alius, neminem in tanta calamitate ſui compotem fuiſſe; rurſus alius, ad malum tale tantumque, ac θεήλατον prorſus, averruncandum, humanam induſtriam minime potis eſſe, querebantur. Non deerant, qui faterentur, pauciſſimos, & ex multis millibus vix unum extare,

tare,

Digitized by Google

tare, qui artem effectam dare queat. Notam quidem haberi, ſed ut exerceatur, magnam ſanctimoniam requiri, quæ non raptim & ex tempore, ſed diuturnis jejuniis, multaq; luſtratione paretur. Etſi vero occultæ rei ſatis conſcius eram, ut tamen experirer, num congruerent inter ſeſe Júdæi diverſorum locorum incolæ, petebam myſteria ſua me edocerent. Geſſere haud gravatim morem, nihil autem didici, niſi quod pridem perſpectum exploratumq; habebam. Scilicet, reſtinguendorum incendiorum inter Judæos modus duplex eſt, unus, e longinquo, verbis peragitur, quem noſtri vocant, **das Feur anſprechen**; alter, fit ſcriptura. Vtriusq; robur omne & momentum poſitum in his capitis XI. Numerorum & commatis ejus ſecundi verbis: ויצעק העם אל־ משה ויתפלל משה אל־ יהוה ותשקע האש: Pro illis, in Vulgata Latina translatione legimus: *Cumq; clamaſſet populus ad Moyſen, oravit Moyſes ad Dominum, & abſorptus eſt ignis.* Nempe, affamine ſuo incendio occurſurus, locum petit, e quo ignem totum proſpectare poſſit, & vas, prunis candentibus, guttum aqua plenum, ſibi afferri jubet. Reſpiciens deinde ad incendium, ſyllabam unam e verbis ſacris muſſitat, ac dein prunis paululum aquæ affundit, eodemq; modo ſyllabatim verba ſingula recitando, & ſemper aquæ aliquid vivis carbonibus inſtillando, progreditur ad finem, atq; ſic credit Judæus Apella neceſſe eſſe, ut ceſſet his peractis, extemplo incendium. Per Scripturam, conſuli-

ſulitur vel domui ſalvæ adhuc, ne a vicino incendio corripiatur, vel jam ardenti: atq; iſti quidem, appingendo creta foribus ejus מגן דויד ſive Hieroglyphicum illud, quo Rex Judæorum David, Clypeum ſuum notaſſe creditur, & circumſcribendo amplius verba, quæ ſignificavi. Huic, effingendo Clypeum eundem in cruſta panis, quo ignis deinde ter obeundus, priusquam in eum conjiciatur. Forma tota myſtici characteris, qua domus aut panis ſignantur, ea eſt, quam delineo:

Conſpicimus Triangulum geminum, ſibi mutuo oppoſitum. Horum quatuor laterales angulos, ineffabile Tetragrammaton Nomen יהוה occupat. Superus & inferus, habent literas יה quibus idem Nomen contracte deſignatur. In medio אגלא ſeſe offert, quod Siglum eſt, & pro literarum numero, in totidem voces integras אתה גבור לעולם אדני: *Tu fortis es in æternum, o Domine!* reſolvendum. Verba deinde Numerorum, circulum faciunt. Hoc ergo ſecretum illud & abſconditum Judæo-

Digitized by Google

Judæorum amuletum eſt, a quo auxilium & tutamen ſperant, quando

-- collecti rapidam diffundere peſtem
Cœperunt ignes, & ſe per pinguia magno
Pabula ferre ſono.

Sed, nunc accipe, AMPLISSIME VALCKENIERI, bonum, quod in Hungaria mihi obtigit, ingens, memorabile, & pol! mirificisſimum. Vir, in Regia Vrbe, antiquæ virtutis fideique, & cum quo in tenebris ſecure mices, donavit me *Nadrugala* radice, quam ſolus

Carpatus, a noſtro qui ſeparat orbe Polonos,
Vertice contingens ſidera celſa ſuo,

progenerat, præſentiſſimo, novoq; adverſus immedicabiles, ceu hactenus creditum eſt, Podagræ dolores, remedio, &, cujus ipſe, non ſine Numine, compos factus fuerat. Teſtabatur, certis nunciis ad ſe perlatum, Sarmatiæ quendam accolam, omnibus membris ita extortum, ſqualidum ac ægrum jacuiſſe, ut ne in lectulo quidem, niſi ab aliis, moveretur. Adhibuit iſte medicinam, quod fit, epotando lac, in quo probe contuſa radix ad dimidias percoquitur; atque tum in ſoporem prolapſus, per univerſas XLVIII. horas, jacuit ut caudex & ſtipes, nullo alio indicio, præterquam ſolo anhelitu, vivere ſe declarans. Cum deniq; evigilaſſet, non credebat ſe eun-

dem eſſe, ita omnino ægrimoniæ expertem ſe ſentiebat: unde, e ſtrato ſurgens, Amicos & Neceſſarios quantocyus accire jubet, quid de ſe factum ſit, attonitis ac pæne ſtupentibus proloquitur, convivium parat, &, cum in cœna ſe invitaſſet pluſculum, in multam noctem ſaltat tripudiatq;. Exiſtimo, cruciatuum impotentem intendiſſe hunc medicamentum ultra præſcriptum, & parcius illo uſuros æque bene, utiq; citra lethargum, paulo tamen tardius, convaleſcere poſſe. Cæterum, Nicolaiburgi in Moravia, dum Judæi alicujus, indocti hominis, ſitu & carie ſordidatos & ſordidos libros excutio, quædam reperi non contemnenda. Nempe, Bibliorum Codices Manuſcriptos binos, Hebræum alterum, alterum Latinum, multimodis notabiles, præcipue ob Auctaria. Illi enim, quem ex Oriente allatum eſſe, ſigna oſtendunt evidentisſima, additur libellus Chaldaicus מגילתא דאנטיוכס *Hiſtoriam Antiochi Epiphanis* recenſens, quæ, eo ſermone, nunquam, quod equidem norim, apud nos comparuit. Hebraice extat in quarundam Precum Judaicarum Editionibus, atque legitur a Judæis in חנוכה ſive Feſto Encæniorum. Latinis Vulgatis Bibliis, poſt Vetus, ante Novum Teſtamentum, prorſus quaſi ſacer eſſet, adhæret libellus, cui *Morale Somnium Pharaonis* nomen, *Johannem Lemovicenſem* autorem habens, qui, ingenium exercendo, Epiſtolas aliquas, quaſi a Pharaone, Ægypti Rege, ad Joſephum Jacobi filium, & ab hoc ad illum

Digitized by Google

illum ultro & citro miſſas, pro eruditione ſuperiorum temporum, & Genio eorundem, effinxit, quem, in iis, nihilo ſecius ſuſpicere quadantenus, ac vereri nos addecet. Scriptus liber eſt ad *Theobaldum Navarræ Regem, Campaniæ Briæq; Comitem Palatinum*, eum ipſum, qui Blancam, Sanctii IV. filiam unicam, ſibi connubio jungendo, Navarræ Regnum nactus eſt, & quem, Anno Epochæ Chriſtianæ CIƆ CCXVI. diem ſupremum obiiſſe conſtat. Non autem integer ſe offert, ſed duæ circa calcem Epiſtolæ deſiderantur. Hunc, ut munus aliquod Literas noſtras, ad Te, LEGATE SPECTATISSIME, properantes, comitetur, eis adjungam: nec me, ſat ſcio, cum dono meo, etſi horridulo, incomto, & mutilo, quaties foras, vel ob ſola Omina, quibus JOSEPHI Nomen nunc gravatur; nobis Hyblam ſapiens Atticosq; flores, Nepotibus vero, & ex iis naſcituris, futurum ſalutare. Redemi Codicem utrumq; pretio, ex iniquiſſima, qua premebantur, captivitate, juxta cum aliis duobus, Hebraicis itidem ac ineditis, quorum unus, משלי סאנרבר חכימא רבא *Apologos Sandebaris, Viri Sapientiſſimi*, alter היכל יי' *Templum Domini*, Ritus & Ceremonias Sacras antiquæ Judaicæ Eccleſiæ, complectitur. Facit autem poſterior, fine rurſus truncus, & inæſtimabilis cæteroqui, ne ob inventum hunc theſaurum, mea ſolide gaudeam gaudia. Cum opportunitatem & otium nactus ero, faciam eos libros publici juris, quoniam tanto, tamq; parato, quod

ex poſteriore haurire licet, bono, Rempublicam Literariam, eosque, qui

— *multa tenent antiqua ſepulta, vetuſtas quæ fecit,*

ac amplius talia rimantur quantum poteſt, fraudare, ſcelus foret. Enim vero, nunc Viennam retrogradior, ubi, cum Patrono immortaliter de me merito, Excelſo Excellentisſimoq; Comiti GOTTLIEBIO WINDISCHGRAZIO, quo DIVINVS IMPERATOR in otio & negotio utitur, qui Comitiis univerſalibus Imperii haud ita pridem Commiſſarius Imperatorius Principalis præfuit, & cujus virtutem ac gloriam æquare dicendo non poſſum, obſequia mea dicarem, voluit is hoc beneficium in me conferre, quo majus dare non poterat, ut AVGVSTISSIMVM IMPERATOREM vereri mihi liceret, ipſeq; hanc veniam mihi impetravit. Potui iſtam felicitatem pro ſingulari illius Herois erga me affectu ſperare, unde eam animo præcipiens, aliqua ex lucubrationibus, quin & Hydraſpidis meæ, hoc eſt tutelæ adverſus vim ac ultima diſcrimina undarum, de qua rumor omnes regiones pervaſit, iconiſmum, cum ea muniendi homulli ſimulacro, mecum attuleram. Admiſſus ergo in ſacrum Conclave, reverenter IMPERATOREM INVICTISSIMVM adeun-

eun-

Digitized by Google

eundo, ſupplicabam, libens volens propitius eſſe, benignitatisq; ſuæ radiis perfundere dignaretur, mancipi hominem, & devotum Numini Majeſtatiq; ejus, nec faſtidiret, exilia quamvis, dona, quæ pulvinaribus ejus inferrem. Subjiciebam deinde aliqua, de librorum argumentis, imprimis vero de Hydraſpide, cujus uſum, & quantum in periculis impetuoſi maris, aut alveum egreſſi, ac demiſſioribus terris alte ſuperfundentis ſeſe fluminis valeret, oſtendi. Poſt hæc Imperator, depoſita quaſi, qua circumdatus eſt, Majeſtate, perclementer ait: *Ego quidem ex animi mei ſententia ſerio teſtor, lætari me vehementer, ſenſumq; quendam ac voluptatem percipere, quoties proferre ſe Germanorum meorum ingenia, & oſtentare animadverto, nec in minima proſperitatis regiminis mei parte id ponere. Metus erat, ne funeſtum illud bellum, quod totam fere Europam flammis ſuis involvit, & cujus nec finis ullus, nec modus adhuc apparet, bonis literis detrimentum aliquod afferret. Sed illis atrocibus malis, quæ dolenter admodum fero, uti nec cauſam, nec occaſionem me dediſſe, DEUM meum Orbemq; univerſum teſtes habeo, ita ſpero eventurum, ut iis Germania, quantum fieri poteſt, parciſſime affligatur, & ut porro liberales artes ac diſciplinæ floreant, earumq; ſeculum hoc ſit feraciſſimum, nec unquam, ſub meo Imperio, negligentia, deſidia, & contemtus ſtudiorum oriantur. Ex illa Academia, in qua*

te docentis munere fungi audio, oblata mihi hactenus aliqua fuere non ingrata, quam, & te præcipue in illa, tueri, ornare nunquam deſinam. Diſcedebam, pietate, quam obtutus ejus inſpiraverat, erga TANTUM PRINCIPEM plenus; ac conſtitit, Ipſum parvæ Hydraſpidis experimentum capere, & ſimpulum aqua implere, in eoq; fluctus excitare imperaſſe. Id cum recte ſucceſſiſſet, voluit LAUDATISSIMUS IMPERATOR, ut juſtæ quoq; magnitudinis machina pararetur, &, ut in ipſo Danubio deponeretur rudimentum ſpeciminis. Præſtitum id quoq;, in loco, ubi Fluvius, ex divergiis ſuis eluctatus, ac in ſe collectus, facit gurgitem, rapidaq; deinde celeritate ſeſe provolvit, ventis tum impetuoſe flantibus. Aderant Aulæ Imperatoriæ Miniſtri Primarii tres, omnium mortalium veneratione digni, nec non plebis magna frequentia, quam inſitum plerisq; ſtudium inuſitata noſcendi undiq; exciverat. Viderunt omnes, homini eo ſcuto armato nullum ab aquis eſſe periculum, quantocunq; etiam impetu ferantur: adhæc, illo, qua properat fluvius, aut aquarum eluvies, nullo negotio poſſe quem evadere. Ex una ripa in oppoſitam, aut contra flumen cum contendere vellet inventi monſtrator, difficultatem experiebatur. Nempe, etiam parvus amnis, ægerrime remis, contis, remulco, vel equis adeo, ſuperatur adverſus, ut mirum nullum

Digitized by Google

lum ſit, ſi unus homo, ſolorum pedum remigiis utens, in ea re laboret, ac, quod Ovidius dixit,

Pugnet in adverſas ire natator aquas.

Quibus ita peractis, ut poſtridie rurſus SACRATISSIMVM IMPERATOREM convenirem, benigne indulſit, ceu eſt plenus humanitatis, Miniſter ejus Summus, & inter præcipua ſeculi ornamenta numerandus, qui colit ſtudia, & Eruditos amat, fovet, provehit, Sacri Cubiculi Præfectus, Eminentisſimæ Excellentisſimæq; dignitatis Comes, CAROLVS WALLENSTEINIVS; uti vulgo quidem cognomen efferunt omnes, ſed quod WALDSTEINIVS enunciandum erat; prout ipſe quoq; Flos Optimatium, in literis propenſis nimium, quibus his proximis diebus me beavit, id expreſſit, & qua de appellatione diſſerui in Exercitationibus. Cæterum, exponebam IMPERATORI verbis pluribus, quid actum eſſet, atq; ſic, me totum illius Majeſtati committens, precabar eidem deniq; *Vitam prolixam*, *Imperium ſecurum*, *Domum tutam*, *Exercitus fortes*, *Senatum fidelem*, *Populum probum*, *Orbem quietum*, *& quæcunq; hominis*, *& Principis vota ſunt*; ex formula. Quin & illud inſuper ſum precatus, ut Numen Supremum, tutelæ & ſecuritati olim extituri humani generis, CÆSAREM PRIN-

CI-

Digitized by Google

CIPEM JUVENTUTIS incolumem ſemper florentemq; præſtet. Ad ea SACRI IMPERATORIS ſemper lenitas placide reſpondebat, *probare ſe iſtam reverentiam Nominis ſui, & non tam ſperare, quam confidere, DEUM porro conceſſurum, ut omnes cogitationes ſuas tam lætus ſequatur eventus, quo gloria Germanici Imperii, aliis ſuper alia operibus victoriisq;, indies magis & novetur, & augeatur.*

Agnoſcis, VALCKENIERI GENEROSE, ea mihi tributa fuiſſe, quæ vel voto petere immodicum erat. Sed, de Hydraſpide adhuc aliqua tibi narranda ſunt, ipſamq; ejus effigiem oculis tuis ſubjicere convenit, ut rem totam teneas. Prodeambulabam aliquando ſolus in ſolo loco, ripam vicini amnis, cui a Nigredine nomen, legens, unam rem ex alia meditando. Cum ad languorem quaſi me dediſſet deambulatio etſi non laborioſa, abjeci me in humum, ut ſub fœcundæ frondibus ulmi tegmine nonnihil recubarem, meq; quieti traderem. Objecta fluminis ora villam habebat, in hanc intuens, video ex ea Anſeres Anatesq; prorumpere, qui mox in aquas ſeſe præcipitantes, ſurſum horſum, hac illac tranabant. Delectatus multum eo aſpectu, cogitare mecum ipſe cœpi, annon fieri poſſit, ut homines iſta quoq; animantia natando imitentur, prout Piſces hactenus magiſtros fuere

fuere ſequuti. Neq; enim aliunde, quam ab iis, natandi artem nos accepiſſe ſuadet ratio. Quippe, prout piſces pinnis ac cauda in aquis ſeſe promovent, ita, modo plane ſimili, brachiis pedibusq; tentavimus uti. Id cum proceſſiſſet, etiam animum ad fabricandas machinas appulimus, quæ haud ſecus nos in undis ſervarent, quam ſi quis piſci inſideat, & eo feratur. Iſtud utiq; fingere licebat; nam & Cupido ſæpe in Numis Delphino inequitat, fræno illum regens: Auguſto autem regnante, vere puerum quendam, per Lucrinum lacum, Puteolos in ludum literarium, &, aliquot ſeculis ante, alium apud Naupactum, Delphinis vectos eſſe, Plinio ad ipſius Mecænatis, Gellio vero ad Theophraſti autoritatem provocantibus, fidem habemus. Hinc ergo Cymbæ Lembiq; nati ſunt, Piſcium imagine, in quibus remi pro pinnis valent, pro cauda clavus aptatur. Dum defixus hæreo in conſiderando Anſerum Anatumq; natatu, in memoriam redit, vidiſſe me aliquando in Schwenteri noſtri libro vernaculo, quem *Delicias Phyſico-Mathematicas*, oder Mathemat- und Philoſophiſche Erquickſtunden / ipſe inſcripſit, machinam aliquam ejusmodi, qua quis inſtructus, ſic in aquis verſetur, prout verſari Anſeres ac Anates ſolent, etſi, qualis ea minutatim eſſet, haud recordabar. Propero igitur feſtinus domum, cumq;, in manus ſumto libro, cupide locum perquiſiviſſem, obtulit is ſe mihi parte XII. Ibi Problema XVII.

tale eſt: Wie die Windhoſen zu machen / damit man über die See/ oder andere ſtillſtehende Waſſer gehen könne. Subjicitur declaratio ſequens: Man machet/ von rindern Leder / ein paar Waſſerſtifel / ſo faſt zu den Nabel reichen/ und ſich wie Schwäbiſche Baurn-Hoſen am Leib ſchlieſſen mögen. Wer aber das Waſſer erdulten kan / bedarf ſolcher nicht. Und um die Beine macht man nach obgegebener Lehr/ von Hunds-Häuten zween Säcke / und in ſolche Röhrlein zum aufblaſen / mit ventoſen oder Luft-Lederlein und Zapffen verſehen/ wie bey der Schwimm-Gürtel. Ferner muß man bleyerne Solen machen laſſen/ nach eines jeden Schwere (damit der Kopf in der Höhe bleibe) und ſolche mit ledern Riemen ſteif anbinden. Uber ſolche bindet man an die Füſſe zwo Floßfedern/ (alſo zu nennen) wie aus beygefügter Figur zu ſehen / welche gemacht/ daß man ſie an beeden Füſſen / über die Knorren binde / damit rudere / und wo man will hinkomme / deswegen müſſen ſie an den Fuß ein Gewerb haben / daß ſie beweglich ſeyn: mit dergleichen Windhoſen / ſoll Königliche Majeſtätt zu Dennemarck / mit einem Hofdiener/ eine gantze Meil über die offenbare See gegangen ſeyn.

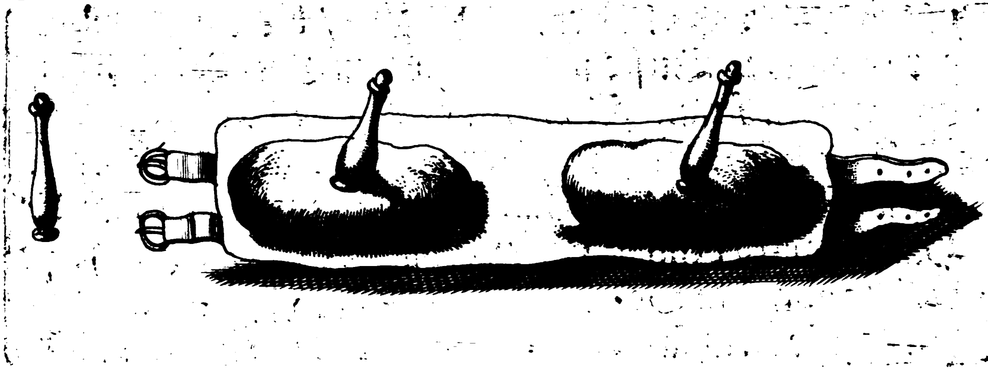
A. Addo ipſum Schwenteri Schema ſigno A notatum. Quoniam vero iſta intelligi non poſſunt; niſi ea quæ præcedunt, & ad quæ Lector dimittitur, perlecta ac luſtrata habeantur, neceſſitas mihi imponitur, hæc quoq; in medium afferendi, ut Tibi, VIR GRAVISSIME,

quan-

quantum licet, conſulam, teq; moleſtia librum evolvendi ſublevem. Scilicet, Problema XVI. his concipitur verbis: Wie ein Luft- oder Schwimm-Gürtel zu zurichten/ aus Frantz Köẞlern. Explicatio ſic ſeſe habet: Man nimmt dazu Leder/ ſchneidet ſolches einer halben Elen breit/ und ſo lang/ daß es einem um den Leib / bis auf zween Finger dick/ gehe. Dieſes muß mit zweyen Gurt-Riemen fleiſſig verſehen ſeyn. Nun theilt man das Leder in zwey Theil / auf jedes nehet man eine mit Wachs und Terpentin wol abgearbeitete Hundshaut / dergeſtalt / daß die Hundshäute / demnach ſie wol mit Flachs-Haaren / ſo in mehr gedachte Schmir geweichet / in dem nehen verſehen/daß ſie gleichſam als zween Säcke gegeneinander über/ iedoch mit Fleis/ in einer Länge / Breite / und Weite / angenehet werden. Demnach ſoll man an jegliche Seiten oder Sack-Fell des Schwimmgürtels / noch ein höltzernes Röhrlein / (von der Länge / wan man die Gürtel umgebunden / daß dieſelbigen mögen in den Mund genommen werden) auf das allerfleiſſigſt / durch auch zuvor darein geſchnittene Sternlöcher einſtecken / und die beyde Röhrlein dermaſſen mit Flachs-Haar / nächſt den Säcken/ umwinden / und ſtarck anbinden / auf daß man ſich darauf wol verlaſſen möge. Letzlich ſol man ein jedes Röhrlein mit einem Zäpflein verſehen / und vorne daran hängen/ daß ſie keeb hinein gehen / und verſtopft werden mögen. Damit aber dieſe Gürtel ſich ehe aufblaſen laſſe / und den

Digitized by Google

Lufft halte / kan man unter die Röhrlein Ventöſen / oder Windlederlein nehen laſſen / wie in einem Ballon / oder Welſchen Ballen. Wie aber ſolche Gürtel mit Ringen und Riemen ſoll verſehen werden / iſt aus beygeſetzter Figur zu lernen:

Solche ſeynd gut auf Schiffen mit ſich zu nehmen: Dan man ſie bald aufblaſen / für Küß gebrauchen / und damit ſich ſalviren kan / indem ſie den Menſchen nicht ſincken laſſen.

Rurſus hæc cogunt, aliunde Vnguinis confectionem, & quomodo eo coria ſubigenda ſint, arceſſere: De quibus ſic eſt in Problemate XV. Nimm 3. Pfund Wachs / 1. Pfund Venediſchen Terpentin / ein Vierding guten Schreiner-Firneus / ſetze alles in einem Haſen auf ein ſanftes Kolfeur / daß es wol zerlaſſen durcheinander komme / damit ſchmier / auf gut Schuſteriſch / die Häut in einer warmen Stuben / oder in der Sonnen / ſo lang und

viel /

Digitized by Google

viel / bis das Leder nichts mehr in ſich ziehet. Ferners zerlaß abſonderlich ein Pech / Terpentin / und ein wenig Wachs / darein duncke Hanf- oder Flachs-Haar / ſolche zwiſchen die Nath fleiſſig zu ſchlichten / und wie die Waſſer-Stiffeln mit Doppel-Stichen auffs fleiſſigſte vernehen.

Legebam hæc plus vice ſimplici, atq; uti, in inventi novitate, ingenii ſolertia ultro ſeſe prodebat, ita tamen ſemper incertior magis, magisq; hæſitans relinquebar, quam ante fueram. Multa mentem in tranſverſum agebant, ſicq; mecum de Perizonio iſto ratiocinabar: Enim vero, aut fallunt me omnia, aut nihil hic experti & cogniti proditur; tantum, quid fieri queat, docetur, relicta cuiq; poteſtate, ut ſucceſſus pariter eventusq; faciat experimentum. Sed iſtud experimentum facere, grave eſt. Ipſe rerum apparatus, qui ad machinam parandam exigitur, eam permoleſtam reddit. Opus eſt Cingulo ſcorteo ſpiſſo latoq;, uncis & fibulis conjungendo. Opus Vtribus e caninis pellibus, Vnguine multiplicis mixturæ multum diuq; maceratis. Opus Canaliculis torno factis, cum obturamento gemino. Opus Remigiis ligneis ferratis; nec non plumbeis Cothurnis opus inſuper, appenſis ad ſtateram: cumq; tam multos diverſiq; generis ea res Opifices exerceat ac fatiget, quantas impenſas poſcat, facili conjectura aſſequimur. Porro, periculoſæ plenum aleæ negotium videtur, truci pelago vitam ſuam committere, tam fragilis machinæ præſidio,

ſidio, cujus ſi obturamentum unum ex Canaliculo excidat, aut ipſe Canaliculus paululum laxetur; ſi quid ejus minutiei, cujus punctum aut pilus ſunt, hiet; ſi pauci aliqui ex infinitis pellium caninarum poris non probe obſtruantur, illico actum eſt, natator periit, ejusq;, profundo merſi,

— *longinquus viſcera piſcis edet.*

At, fingat quis, carere Machinam difficultatibus, quæ expreſſæ fuere, omnibus, ſupereſt tamen alia, quæ illius uſum prope reddit impoſſibilem. Quæ cum dico, Cothurnos plumbeos dico, quibus pedes natatorum induendi. Scilicet quia hos, quod & verba Schwenteri indicant, & amplius in Problemate XV. ab eo ſignificatur, & adeo, niſi quid me decipit, res ipſa poſtulat, æqualis ſemper cum natatore neceſſe eſt eſſe ponderis, nemo intelligit, quomodo aut extra aquam per paſſus aliquos ad eam accedere, aut intra illam vadare interdum, vel omnino pedes quis ad remigandum movere poſſit, tanto gravatos & revinctos onere. Non omnino juncei, (ut ille apud Comicum vocat) ſed habitioris paulo viri libramentum facile centum pondo & ſemis exæquat, quæ e pedibus ſuſpendere, ſolius carnificis negotium foret, expreſſuri per tormenta e facinoroſo homine veritatem; ſaluti viri boni conſulentis, non item. Has ob cauſas, quia de Schwenteri Perizonio conclamatum

Digitized by Google

eſſe vidi; deſinebam illius rationem aliquam habere. Venit interim commodum mihi in mentem tentandi, annon e ligno parari machina queat, hominem in aquis ſuſtentans, & id amplius conferens, ut in natando paria cum Cygnis, Anſeribus, & Anatibus faciat. Poſt aliquammultas periclitationes, exiit tandem Machina, quam, LEGATE EXCELLENTISSIME, litera B. inſignitam vides, & cujus ea palmaria bonitas eſt, quod ſemel illam vel limis oculis e longinquo vidiſſe ſufficit, ut integra pernoſcatur. Nihil reconditi, nihil abſtruſi, difficultatis nihil habet, prorſus ut illius conficiendi rationem ex natura ipſa arripuiſſe, hauſiſſe, expreſſiſſe videri queam. Vere ad hunc natatum, ſi rem recte putemus, non docti, ſed facti, non inſtituti ſed imbuti ſumus; & bis mirum, haud quenquam ante nos id animadvertiſſe. Nempe, nemo cogitabat. Quæ pectus cingit machina, alvum aquaticarum avium æmulatur; alteræ imæ, eorundem pedes, itaq; horum inſtar, & cum uſus eſt, aut panduntur ſeſe, aut contrahuntur. Sed iſtis quidem prorſus carere poſſunt naufragi, & qui diluvia aquarum effugere poſtulant: nec enim adverſus decumanos maris fluctus, aut fluminis ſeſe effundentis rapiditatem, quis ire ullis adminiculis poteſt, aut, ſi poſſet, id conaretur, in perniciem, quam effugere anhelat, ſuis contendendo pedibus. Atq; ſic Cygni & Anſeres quoq;, cum inhorreſcit ſalum, & æſtu turbatur, quo fluenta B.

pro-

protrudunt, obſequuntur. Jam ſatis, jam abunde eſt, vita ſi ſervetur; ſed quæ ſemper ſalva & incolumis erit, modo quis Hydraſpide noſtra ſeſe muniat, & tum robur ac æs triplex circa pectus habebit, nec ſpem abjiciet, etſi, ob præcipitem Africum decertantem Aquilonibus, turgidum mare effert ſeſe, &

— inſequitur cumulo præruptus aquæ mons,
Apparentq; alii nantes in gurgite vaſto,
Arma virum, tabulæq;.

Sed & monſtra natantia ſiccis oculis intuebitur homo meus, imo vero fugabit, aut capiet, ſi ſclopum vel telum, quod facere licet, ad manum habeat. Pro his tamen amare vagientem, imbellem ac teneram prolem ſecum aſſumet, ſi in eodem cum illo diſcrimine verſetur. Neq; metus eſt, ut fame & inedia utriq; conficiantur, etiamſi procul ab arida tellure abſint, & per dies aliquot, cum rabie Noti, ac infeſtis aquis confligendum fuerit. Cavitas enim Hydraſpidis alimoniam, perparce ea uſuris in longum tempus ſuffecturam, admittit, &, præter hanc, auri, argenti, facti, ſignati, monilium gemmatorum, ac ſyngrapharum bonam copiam. Nemo fabrorum lignariorum & ferrariorum tam rudis exiſtit, qui non operam ſuam in paranda Hydraſpide locare poſſit; nec ullius alterius Artificis adjumento opus eſt. Id tamen non negandum, quanto faber lignarius opificii

eſt

eſt peritior, tanto leviorem machinam evadere; unde, quæ Viennæ confecta fuit Hydraſpis, duplo gravior eſt illa, quam penes me ſervo. Id onus etſi incommodum habet, tamen non affligit niſi extra aquam conſtitutum: nam intra eam, cum fluitet machina, gravididatis nullus ſenſus. Ad pedum remigia conficienda, tertius etiam opifex, Sutor puta, manum mihi commodavit, ligamenta, quibus ea pedibus adſtringuntur, & triplicis corii craſſiſſimi alas mobiles, explicantes ſeſe coarctantesq;, ſoleæ ligneæ, cui pes inſiſtit, ferro cardines illarum permeante, adaptatas, ſuppeditans; quanquam nihil impediat, quo minus alæ quoq;, uti reliqua fere univerſa, e ligno fiant. Verum, quod jam innui, pedum iſta remigia, niſi cum placidum ventis ſtat mare, aut ſtagnantes undas quis emetiri, vel currentem fluvium prævertere inſtituat, haud admodum neceſſaria ſunt. Quippe ad motum in latera & circulum quod attinet, is quidem ex ſententia, citra adjumentum, nudis corporis agitationibus, peragitur. Illud fere excidiſſet monere, Hydraſpidem vel utrinq; claudi poſſe eadem fibulatione, vel in parte anteriore, uncini retinaculo. Anſæ autem, quas applicui, conferunt, ut quis, ab aliorum auxiliis deſertus, commode Hydraſpide munire ſeſe, & onus extra aquam allevare nonnihil poſſit, ne nimis lumbi graventur.

E De-

Digitized by Google

Defunctus videri poteram, VALCKENIERI EXCELLENTISSIME, officio meo, nec habere me porro quod dicam Tibi. Sed prævaricatio foret, ſi omnino diſſimularem, quod Aquilegem Cæſareum, Virum induſtrium, uſuq; artis ſuæ conſpicuum, qui, cum Hydraſpidis noſtræ experimentum publicum Viennæ ederetur, juſſus aderat, in ea deſideraſſe comperi. Nimirum judicabat, ſimplicitatem Machinæ habere aliquid inelegans, ob imæ partis rotundam æqualitatem; convexam fieri potuiſſe, ne illud quodammodo capſulæ genus referret, quod Italis *una Scatola* dicitur, & circa quam vocem mire in Originibus Italicæ Linguæ ſe torſit pridem laudatus Octavius Ferrarius, dum ejus etymon, *vel a* capſula, *vel a* ſcafula, *vel a* Caſtula, *ex Germ.* Kaſt / *quod a Latino* Ciſta, arceſſendum eſſe conjecit: nemo enim Germanicæ linguæ tam ignarus eſt, qui non in *Scatola* noſtram vocem Schachtel / quam adeo Auſtriaci Scatel enunciant, animadvertat. Placebat hoc mihi, & ex eo argumentum capiebam, probare illum cætera, quia aliquid reprehendit. Verum enim vero, quis in periculo, & cum de clauſtris Erebi effugiendis agitur, de cultu, ſpecie aut decore nimis ſolicitus eſſe ſolet? Conſtat quidem e Suetonio, Julium Cæſarem, *cum animadvertit, undiq; ſe ſtrictis pugionibus peti, toga caput obvolviſſe, ſimul ſiniſtra manu ſinum ad ima deduxiſſe, quo honeſtius caderet, etiam inferiore corporis parte velata:* At, jam tum

Cas-

Digitized by Google

Caſſius ipſum paullum infra jugulum, alii aliis corporis partibus vulneraverant, & omnis ad evadendum via præcluſa erat. Etenim hæc ſi patuiſſet, neceſſitate ſic poſtulante, credo, vel nudus ſe proripuiſſet in publicum, quod Joſephum, cum amore furens Hera manus illi injiceret, feciſſe, fortaſſe credebat Onkelos Chaldæus. Nempe pro eo, quod in Hebræo eſt, ויעזב בגדו בידה וינס ויצא החוצה *& reliquit veſtem ſuam in manu ejus, & aufugit, & exivit foras*; ipſe expresſit: ושבקיה ללבושיה בידה וערק ונפק לשוקא *& reliquit ei veſtem ſuam in manu ejus, & proſiluit evaſitq; in plateam.* Ac in eo quidem, quod de *platea* cenſuit, conſentientem nactus eſt non tantum Jonathanem, ſed & Syrum Arabemq; Interpretes. LXX. vero, dum transtulere: ὁ δὲ καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς, ἔφυγε καὶ ἐξῆλθεν ἔξω: jam non obſcure volunt, omnia integumenta illum in manibus Heræ reliquiſſe. Pictores quidem, Veterem Latinum Interpretem ſecuti, Joſephum pallium tantum deſerentem effigiant: Vtut difficultatem habet, credere, Servum diſpenſatorem, qui conclave Dominæ, למבדק בכתבי חושבניה *ad inſpiciendos libros rationum ſuarum*, ceu rurſus Onkelos arbitrabatur, idemq; perſuaſit Jonathani, certe, ſecundum Hebraicam veritatem, לעשות מלאכתו *ad faciendum opus ſuum*, ingreſſus eſt, pallio fuiſſe amictum. Amplius, ſi, ut ad priora me recipiam, ſubtus arcuare ego velim Hydraſpida, pretium

 auge-

Digitized by Google

augebitur una cum labore & artificio; quin & creſcente mole, coxendices, quantum ſuſpicor, impedientur in remigando commovere ſeſe, & gradum, cum id fieri æquum eſt, accelerare. Quamobrem, forma pulchriorem reddere, & ad magnam oſtentationem componere machinam, haud ſane ſuaſerim; niſi ad utilitatem ſimul id quoque conducat inſigniter. Magis delicatam tamen,* ut ii, quibus tenerum corpus eſt, eam faciant, autor ſum, emolliendo intimam partem quæ pectus ambit, corio, quod pilis cervinis ſuffarcinatum, aut gosſipio. Quanquam, prima rudimenta Hydraſpidis hominum oculis expoſuiſſe mihi ſufficit: addant, demant, mutent alii, (non moror, non ſum invidus,) quantum libet. Imo voveo ex animo, ut non deſit, qui meliorem longe, magisq; exaſciatam & proficuam in uſum mortalium excogitet. Sed illud donec ſuccedit, interea temporis voveo id quoque, ut omnes Claſſes POTENTISSIMORVM FOEDERATI BELGII ORDINVM, illisq; ſubjectorum naves, triremes, lintres, phaſellos, cymbas,

— Sic Diva potens Cypri,
Sic fratres Helenæ, lucida ſidera,
Ventorumq; regat Pater:

vel potius, ut in re ſeria, ſeriis quoque verbis utar, ſic SERVATOR CHRISTVS, ὁ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει.

Digitized by Google

τάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ, ſervet, tueatur, proſperet, ne quid cladis, damni, fracturæ porro accipiant: præſtetq; inſuper, ne felices & florentes Belgii Fœderati Regiones ulla poſthac aquarum inundatio funeſtet. Aut, ſi obſtant Providentiæ ejus leges, & rerum humanarum conditio hæc non admittit, ſaltem faxit, ut homines quamplurimi (modeſtia mea, non voti aut religionis parcitas facit, ne dicam, omnes) noſtra Hydraſpide, ſi tanti ea eſt, muniti, ſalvi, ſani, incolumes ſoſpitesque, ex undis minacibus mortiferisq; ad tellurem enatent; quo paſſim & ubique de multis

-- Tabula ſacer
Votiva paries indicet uvida
Suſpendiſſe potenti
Veſtimenta maris DEO.

Nunc Vale, LEGATE EXCELLENTISSIME, quem ſic viventem miramur ac colimus, uti magna illa Virtutum Prudentiæq; Portenta, quæ leguntur: quodq; Te, per Genium tuum, obteſtor, nos favore tuo perpetuo non indignos judica. Ita Te Supremum Numen bene amet, concedatque, ut cuncta cogitata, cœpta, facta Tua, lætos felicesq; habeant exitus. Scribebam Altdorfi Noricorum, die xx. Septembris læto, & qui Fauſtæ in Faſtis nomen refert, atque ſic auſpicatò huc me appuli. cIↃ IↃ c XC.

Ope-

Digitized by Google

* * *

Operæ pretium viſum eſt, his adjungere, Tibiq; una exhibere, quæ SACRÆ CÆSAREÆ MAJESTATI, juxta cum parvulo Iconismo, ut rei meminiſſe poſſet, tradidi in Manus.

Digitized by Google

Waſſer-Schild /

welchen

in dem

Ehren-Tempel

der Geheiligten Majeſtät

Des

Aller-Grosmächtigſten und Unüberwindlichſten

Römiſchen Kayſers

LEOPOLDI

ꝛc. ꝛc. ꝛc.

in tieffeſter Demut

aufhencket

J. L. W.

Digitized by Google

Es wird in gemeiner Welt Sprichworts-weiſe geredet / daß man endlich noch ein Mittel habe / der Grauſamkeit des Feuers zu widerſtehen / dem Wüten und Toben aber / des ungeſtümmen Waſſers / könne auf keinerley Weiſe begegnet werden: Und laſſe ſich das Feuer wol durch Waſſer dämpffen / hergegen weder das Feuer / noch einige andere Sachen / ſeyen vermöglig genug / die Gewalt des Waſſers zu hemmen.

Jedoch / gleichwie die Menſchen / ſonſt denen unvernünftigen Thieren / für welche die Natur diesfals mehr Sorge / als für Sie getragen / abgelernet / wie Sie ſich wider die ihrem Geſchlecht nachfolgende Ubel und Dürftigkeiten verwahren und verſehen ſollen / allermaſſen der Gelehrten Meynung nach / man erſtes Anfangs / auf das Kriegen und ſtreiten / auf die Anordnung eines öffentlichen Regiments / auf die Artzney-Kunſt / auf das Singen und die Saiten-

Spie-

Digitized by Google

Spiele/ auf die Erbauung der Hütten und Häuſer/ auf das Weben und Ferbung der Tücher / wie auch auf mehr ſolche Geſchickligkeiten / bloß durch Anleitung und Beyſpiel der Thiere/ gerathen: Dieſem nach/ hat man ihnen auch abgeſehen / was geſtalten der Gefahr des Waſſers in etwas zu entrinnen.

Nemlichen / weilen die Fiſche im Waſſer ihre Bleibung haben / und/ vermöge der Flosfedern und Schwänze/ von einem Orth zu den andern eilen / alſo hat man hiedurch Gelegenheit genommen / die Machinen , ſo wir insgemein Schiffe nennen / ganz nach Art und Geſtalt der Fiſche zu machen / durch welche man ſich in dem Waſſer aufhalten möchte: und/ um ſolche hin und wieder zu bringen/ hat man ihnen/ mit Nachahmung der Flosfedern und des Schwanzes der Fiſche / die Ruder zu beeden Seiten / und hinten am Ende / das hin und her bewegliche Steurholz / beygefüget. Es iſt auch ebenmäſſig denen Menſchen eingefallen/ſich ſelbſten / als Fiſche / zu geberden / und ihrer Hände und Füſſe/ wie jene der Flosfedern und Schwanzes / ſich zu bedienen; wodurch man alſo auf das Schwimmen im Waſſer kommen.

Daß vermöge dieſer beeden treflichen Mittel / man nit allein eine geraume Zeit oft auf den Waſſer zubringen / ſondern auch deſſen Gefahr entfliehen könne / iſt unlaugbar. Allein ſind Sie doch mit Mangel und Unvollkommenheit behaftet. Dann ein Schiff/ſo gros es immer iſt/kan leicht/

Digitized by Google

durch Anſtoſſung an einen Felſen oder Sandbanck/ wie auch durch gar zu groſe Gewalt der Fluten/ zertrümmert / wann es aber ein Loch bekommen/ und leck worden/ durch die eindringende Menge des Waſſers/ verſenckt werden. Und ob man zwar weis / daß in ſolchem Fall/ mancher Seefahrer auf einen Maſtbaum/oder Stuck Brets/noch errettet worden/und zu Land kommen/ſo wiederfähret doch dieſes Glück unter hunderten kaum einem; dan die meiſten müſſen durch die Ungeſtümmigkeit der Wellen/oder/wan Sie denen auch lang genug widerſtanden/ lezlich durch Hunger umkommen. Eben ſolche Bewantnus/ wegen des Hungers/ hat es vielmehr mit denen/ ſo ſich auf das Schwimmen begeben/ welches ohne das auch / zwar in ſtillen Waſſern / Seen und Flüſſen / nimmermehr aber / auf den groſen und unendlichen Meer / ſonderlich / wan es erzürnet iſt / ja auch in jenen nit anderſt / als auf eine gar kleine Zeit / Nutzen bringen kan.

Es iſt aber billig zu verwundern / daß bis anhero die Menſchen / um ſich auf den Waſſer zu erhalten / blos und einzig denen Fiſchen nachgangen / nit warnehmende / daß ihnen die Natur zu ihrer Wolfahrt / über das noch viel ein ander Mittel gezeiget. Dann es ſchwimmen nit nur allein die Fiſche / und halten ſich bequem in dem Waſſer auf / ſondern es thun auch ſolches die Schwanen / Aenten/ Gänſe/ und zwar auf eine eigne/und von jener ganz unterſchiedenen Weiſe: nichts deſto minder doch ſo/ daß Sie von keiner Un-

ge-

Digitized by Google

geſtümmigkeit deß Waſſers beſchädiget/oder erſäuffet/noch auch durch den Hunger/indem ſie ihre Speiſe neben und um ſich haben/ können ertödtet werden.

Dieſe Anzeige und Belehrung nun der ſelbſten Natur / hat der **Waſſer-Schild** zum Grund; welcher eine Machine, ſo gar leicht zu machen/ einen geringen Koſten erfordert/ ganz ſimpel und mit keinem embaras von Schrauben/ Blaſen/ Röhren/ groſen Windhoſen / Säcken von Bocks- und Ziegen-fellen/ vielen Gebände / und andern dergleichen behaftet/als nemlich die Inventionen ſind/ſo einige Scharfſinnige bishero erſonnen: welche aber / ob zwar künſtlich / doch als zu gemeinen Nutzen unbrauchbar / ſich nit haben können einführen laſſen. Uberdas iſt beſagte Machine von keiner ſonderlichen Gröſe/und kan ſie zur Noth/ein jeder auf den Rucken/wie die alten Soldaten mit ihren Schilden im marchiren verfahren/ forttragen.

Kommt demnach dieſer **Waſſer-Schild** hoffentlich dem ganzen Menſchlichen Geſchlecht zum Schutz und Heyl/ und werden dadurch zu künftigen Zeiten / ob GOTT wil/ unzehlbare/ ſo ſonſten elendiglich umkommen/ und erbärmlich verderben muſten / bey den Leben erhalten werden. Dann er hat

I. dieſen Nutzen / daß wan man bey Scheiterung eines Schiffes damit verſehen/ durch ſelbigen ſicherlich das Leben kan errettet werden. Und ſolten gleich die ſich

blähende Wellen höher aufſteigen/ als erhabene Berge / auch hierauf wiederum in einen tieffen Abgrund verfallen/ ſo iſt doch keine gröſſere Gefahr zu beſorgen/ als die/welche einem Schwan/oder Aentvogel/in dieſer Begebnus zuſtehen würde/das iſt/auch nit die mindeſte. Man leidet über dem von Hunger und Durſt keine Noth / weilen man ſich mit Speis und Tranck/ auf 14. oder mehr Tage/ genugſam anbey verſehen kan. Auch darf man der Kleider ſich gar nit entblöſſen.

II. Wan ſich das Meer oder ein Strom ergieſſet / und ein ganzes Land überſchwemmet/ ſo/ daß es das Anſehen gewinnet / es werde das Waſſer nun bald über Häuſern und Thürnen zuſammen ſchlagen ; kan Einer / ſofern er den **Waſſer-Schild** auf ſeinen höchſten Boden/ unter den Dach ligen hat / dadurch nicht allein ſich / ſondern auch ein paar kleiner Kinder / die ihnen ſelbſt nit helffen können / dem für Augen ſchwebenden Tod entreiſſen / und mit ihnen an trockenen Orth gelangen ; nicht minder ſein beſtes Geſchmeid / mit ſamt dem paaren Geld/ zugleich davon bringen.

III. Nach dieſen beeden **Förderſten**/ und **Haupt-Nutzbarkeiten** / möchte die Machine auch irgend / zu Transportirung einiger wolbewehrter Soldaten/über einen Fluß / und folglich unvermutheten Uberfall des Feindes oder einer Stadt/ ſonderlich aber zur Ausſpähung

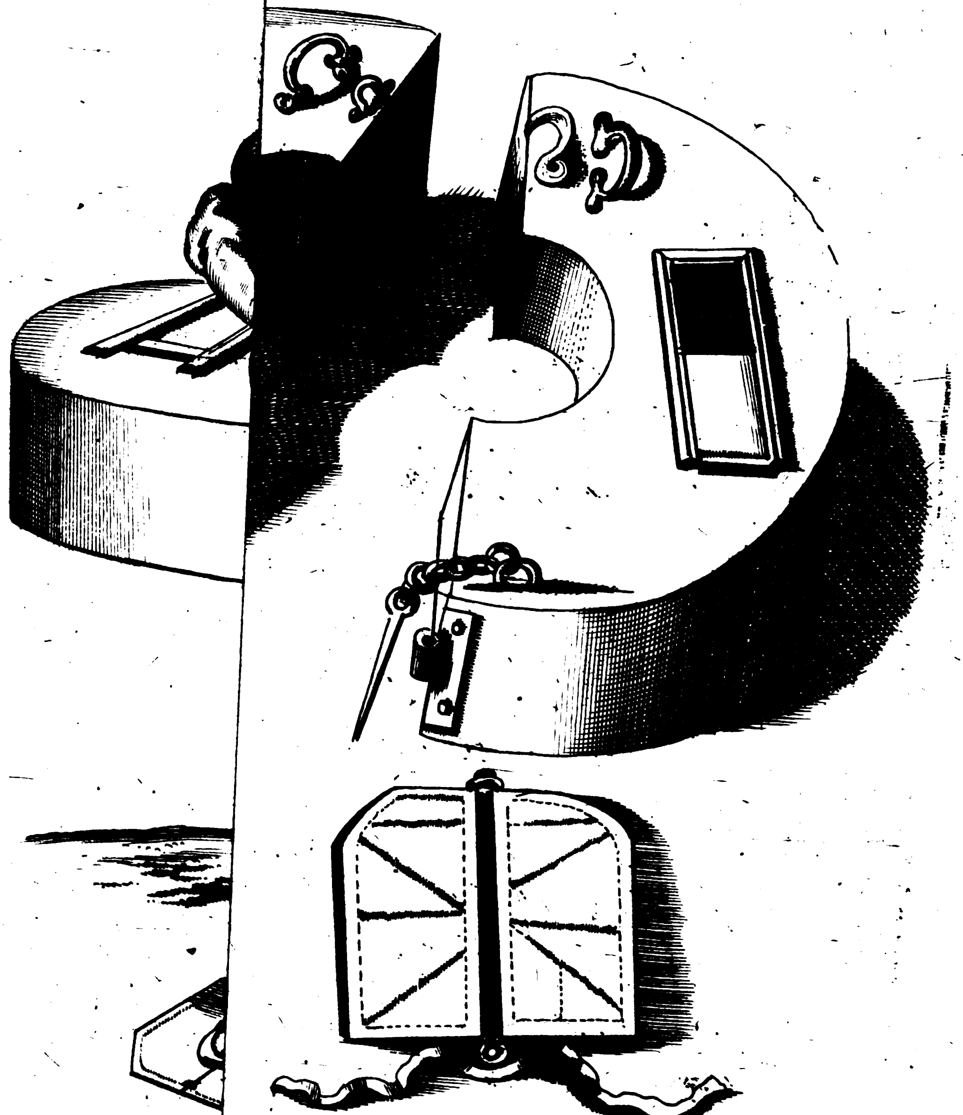
A

Digitized by Google

Digitized by Google

B

Digitized by Google

Digitized by Google

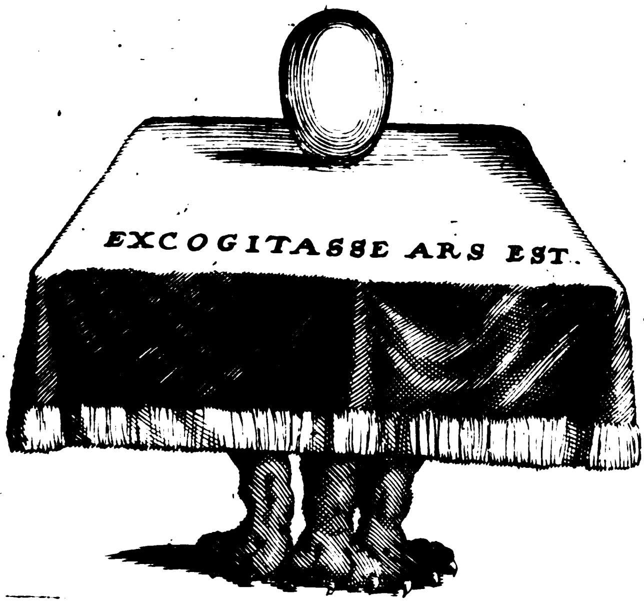
hung eines jenſeit des Fluſſes aufgeſchlagenen feindlichen Lagers / dienlich ſeyn: welches jedoch anderer / des Kriegs mehr verſtändigen / Urtheil / überlaſſen wird.

IV. Auch kan dieſe Machine zu allerhand Luſtbarkeiten füglich gebraucht werden. Als nemlich / daß man eine Vocal- oder Inſtrumental-Muſic auf den Waſſer / von Geſtalten der Sirenen darſtellete: oder etwan mit Nachſtellung und Schieſſung der Waſſervögel / Seehunde / und anderer dergleichen Thiere / ſich ergetzete.

Damit dieſer allerunterthänigſt aufgehenckte Schild / nit ohne Obſchrift ſeye / wird demſelben zur Zierde / der aus dem Seneca lib. 1. de Clementia cap. ult. entnommene Spruch / beygeheftet:

FELICITAS ILLA MVLTIS SALVTEM DARE, ET AD VITAM AB IPSA MORTE REVOCARE. NVLLVM ORNAMENTVM PRINCIPIS FASTIGIO DIGNIVS PVLCHRIVSQVE EST, QVAM ILLA CORONA OB CIVES SERVATOS. NON HOSTILIA ARMA DETRACTA VICTIS, NON CVRRVS BARBARORVM SANGVINE CRVENTI, NON PARTA BELLO SPOLIA. HÆC DIVINA POTENTIA EST, GREGATIM AC PVBLICE SERVARE.

Digitized by Google

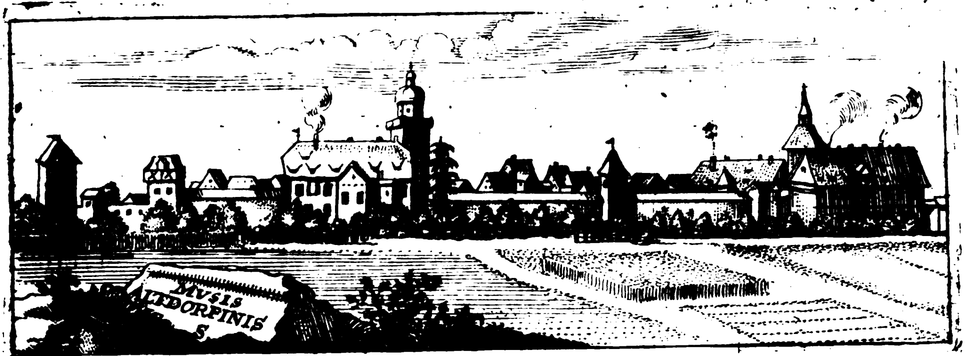
JOH.

Digitized by Google

Johannis Lemovicensis
MORALE SOMNIVM PHARAONIS.
Ex MS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Incipit

MORALE SOMNIUM PHARAONIS,

ad Excellentem Principem, Dominum Theobaldum, Regem Navarræ, inclytum Campaniæ ac Briæ Comitem Palatinum.

EPISTOLA I.

VIctorioſo Principi, poteſtates aëreas debellanti, Domino Theobaldo, Regi Navarræ, Magnifico Campaniæ ac Briæ Comiti Palatino, ſuus Johannes, vocatus Lemovicenſis, bonum certamen certare, curſum feliciter conſummare. Rex virtutum, progreſſurus ad prælium adverſus principes tenebrarum, Viris olim ſpiritualibus inſpiravit novam Caſtrorum aciem, novam ſtellarum Cohortem caritative colligere, caritativis ſtipendiis evincere maturiores S. Philoſophiæ filios, quos

ſcientia providos, gratia ſtrenuos, paupertas reddidit expeditos, accingendo gladio Spiritus, quod eſt verbum Dei, & eos ſpirituali militiæ adſcribendo. Inardeſcens autem Spiritus apoſtaticus, Spiritus Sancti molimina demolitur, Spiritum mendacii transfiguravit in ſpiritum, ut ſeducens ſeduceret, & prævalens prævaleret: qui, proh dolor! ſimplicium credulitatem ſeduxit, & cuſinum (fortaſſe *caninum*) conſilium Achitofel exſufflavit. Vos autem, illuminante Patre luminum, non acquieſcentes Sapientiæ terrenæ, animali, diabolicæ, ſed cœleſtium ſedium aſſiſtrici, nec dum credidiſtis omni ſpiritui, nec dum ceſſiſtis omni flatui, adinſtar arundinis ventilatæ, ſapienter imitantes Solem, in ordine ſuo perſeverantem, non Lunam, mutabiliter defluentem. Quapropter in cœlis theſaurum immarceſſibilem theſaurizare, in terris nomen æternum hereditare, & cum devotis clericis & alumnis perennem gratitudinem accedere meruiſtis. Quorum ego minimus, preces veſtras recipiens pro præceptis, Serenitati veſtræ gratanter offero poſtulatum munuſculum Literarum: non præſumens de prudentia Platonis, de fantaſia Zenonis, de facundia Ciceronis; ſed jactans cogitatum in eum, qui mutorum labia reſerat, & Linguas diſertificat indiſertas. Ut autem tenuitatem muneris ſupplere valeat magnitudo Virtutis, virtuoſam elegi materiam, virtuoſis Lectoribus gratioſam, videlicet famoſum Somnium Pharaonis, moraliter expoſitum de Regia Diſciplina. Ubi Pharao typum gerit cujuslibet Regis curioſi, Ægyptus cujuslibet Regni ſtudioſi, Joſeph cujuslibet Conſiliarii virtuoſi: prætaxatum Somnium interpolatum intertexens tam Rhetoricis quam Theologicis floſculis; ſicut veſtræ probavi Celſitudini complacere. Excipiat igitur Excellentiæ Veſtræ faſtigium, meæ, ſi placet, exilitatis xenium, in XX. Epiſtolas dispertitum. Quarum primam, quam in præſentiarum cernitis, Majeſtati veſtræ præmitto, ſuper veſtræ poſtulationis impletione. Secunda, eſt Pharaonis ad Magos, ſuper Somnii declaratione. Tertia, Magorum ad ipſum, ſuper eorum excuſatione. Quarta, Regis ad Miniſtros, ſuper Interpretis inveſtigatione. 5. Præpoſiti Pincernarum ad ipſum, ſuper Joſeph mani-

Digitized by Google

manifeſtatione. 6. Regis ad Joſeph, ſuper Interpretationis exactione. 7. Joſeph ad ipſum, ſuper timoratâ recuſatione. 8. Regis ad Joſeph, ſuper ejusdem animatione. 9. Joſeph ad ipſum, ſuper articuli prioris dilucidatione. 10. Regis ad Joſeph, ſuper Curæ Regalis inquiſitione. 11. Joſeph ad ipſum, ſuper Regalis Officii determinatione. 12. Regis ad Joſeph, ſuper articuli poſterioris efflagitatione. 13. Joſeph ad ipſum, ſuper ejusdem articuli enucleatione. 14. Regis ad Joſeph, ſuper conſilii opportuni poſtulatione. 15. Joſeph ad ipſum ſuper petitionis exauditione. 16. Regis ad Joſeph ſuper conſilii præſtiti profecutione. 17. Adulatorum ad Joſeph, ſuper ejus attractione. 18. Joſeph ad ipſos, ſuper eorum reſtrictione. 19. Detractorum ad Joſeph, ſuper Regis Reformatione. 20. Joſeph ad ipſos, ſuper eorum Conſolatione.

EPISTOLA II.

Pharaonis ad Magos ſuper Somnii declaratione.

PHarao, Divina Magnificentia Rex Ægypti, dilectis ſuis diſertis Philoſophis, intra terminos Regni ſui conſtitutis, ſalutem, & ſpecioſa Philoſophiæ Specula ſalubriter ſpeculari. Gloria Cœli, ſpecies ſtellarum: Gloria Regni noſtri, liberalium ſpecioſitas literarum. Sicut Cœlum ornatur luminaribus, ſic Ægyptus diſciplinis liberalibus honoratur. Veruntamen claritudo terreſtris cœleſti claritati præfulget; quia de Cœlo Claritas, de terra Veritas eſt exorta. Quantum autem exaltantur Cœli à terra, tantum clara & immarceſſibilis ſapientia, claritati ſupereminet corporali. Quapropter non dedignantur Cœli enarrare gloriam Ægypti; ſed ipſius præconia pronunciat firmamentum. Ibi famoſus Planetarum ſeptenarius, ſeptiformis Philoſophiæ numerum præconizat: ibi ſeptem ſidera, in unum coadunata Collegium, ſeptem artes inſinuant, in idem ſtudium congregatas. Ibi tres Stellæ, ſtellato Currui præcurrentes, triviales artes effigiant, quadrivium præcedentes. Nec inſulſe cœleſtis providentiæ celſitudo prævidit Regnum noſtrum hujus benedictionis dulcedine præveniri.

Digitized by Google

Decebat enim, ut patriam, quam corporalis irrigat Nilus, in ſeptem partiales fluvios derivatus, ſpiritualiter irrigaret liberalis Philoſophia, in totidem ſpeciales ſcientias propagata. Nam profecto Naturam ars imitari voluit, figuram res comitari debuit: & tam cœleſte quam terreſtre oraculum, remanere non decuit inexpletum. Vnde nimirum, etſi multæ Provinciæ multas congregarunt divitias, hæc ſupergreſſa eſt univerſas, quapropter admirati Seniores cœperunt Prophetiæ viſcera perſcrutari. Gloriatur gemmis India, Thure Sabba, auro Arabia: Nos autem oportet in theſauro gloriari incomparabili, ſine damno communicabili; quem nec fures furantur, nec tinea demolitur. Contemplantes itaq; præclaram prudentiam veſtram, tanquam lucernas lucidas, ſuper ſeptemplicis Prophetiæ (f. *Philoſophiæ*) candelabrum exaltatam, non degenerantem à clariſſimis Prædeceſſoribus veſtris, de quorum mineris aureis, ſapientialium columnarum in palatio omnis Sapientiæ rutilantium, olim excisas fuiſſe, Veritas prædicat in plateis, dignum decernimus, perſpicacitati veſtræ patefacere Somnialis imaginationis ænigma, quod interiorem intuitum noſtrum nuper exterruit, & quietem nocturnam reddidit inquietam: ut in lumine dilucidationis veſtræ, lumen in ſignis (fortaſſe inſerendum, *non*) implicate videamus. Enim vero, ut prolixitatem Somnii, narrativo breviloquio coarctemus, terrificâ viſione videbamur videre ſeptem boves opulentiſſimas, à totidem exanguibus, & ſeptem ſpicas refertiſſimas, à totidem inanibus, duplici contritione conteri & conſumi. Quocirca ſtudioſam intelligentiam, & annoſam experientiam veſtram, novitate precaminum ad novum exercitium excitamus, diligenter rogantes diligentiam veſtram, quatenus lynceis oculis, aquilari acie, ad arcana Prophetiæ penetralia penetrare curetis, reſeraturi divinalis Sapientiæ Librum, artificioſo Artium Septenario ſigillatum, ut inventum ænigmaticæ viſionis prædictæ dilucidarium, nobis dilucidè conſcribatis: preces noſtras illa proſequentes vigilantia, quod in paucis vexati, in multis bene diſponamini, & bonorum laborum fructum conſequamini glorioſum.

Epi-

EPISTOLA III.

Magorum ad Pharaonem, ſuper eorum Excuſatione.

CLariſſimo Principi, temporali, naturali, & ſapientiali claritudine clare, clarius, clariſſime illuſtrato, Domino Pharaoni, Divina magnificentia illuſtriſſimo Regi Ægypti, Univerſitas Philoſophorum in Ægypto philoſophantium, potentiam invincibilem, ſapientiam infallibilem, bonitatem intemerabilem, cum ſalute. In veritate comperimus, ignitum Eloquium veſtrum diſcretione lucere, dilectione fervere: de cujus lumine & calore, & ſtuporem in intellectu, & ardorem accepimus in affectu. Quis enim intellectus non admiraretur, quis affectus amplexari non debeat diſertam manſuetudinem, & manſuetam diſertitudinem veſtram? quam fortunæ claritas non excæcavit, quam naturæ generoſitas non inflavit: ſed illuſtris magnanimitas illuſtrativa, illuſtrium magnificativa Magnatum, cœleſtium diſtinctionem diſcernere, terreſtrium diſpoſitionem dignoſcere, & theſauros inviſibiles docuit viſibilibus anteferre. Felix fortuna Regia, non Regno Regem, ſed Regnum Rege clarificans. Felix Natura Nobilis, non mentem ſanguine, ſed ſanguinem mente nobilitans. Felix quoque Scientia literalis, eleganti ſpiritui, tanquam Cellæ pigmentariæ, aut apothecæ aromaticæ, inſpirata: quæ a vaſis dulcedine, ſaporem contrahit & odorem. Perlecta ſiquidem Veſtræ Serenitatis Litera, concaluit cor noſtrum intra nos, & in meditatione noſtra ignis gratulationis exarſit: quod, ſicut elocutionis ipſius elegantia reſonabat, Deus Scientiarum Dominus, ſtudioſitati noſtræ ſtudioſum deſtinavit incentivum, in quo mira magnalia, & magna mirabilia, per Speculum & in ænigmate, ſpeculetur. Cæterum riſus noſter dolore miſcetur, & extrema gaudii gravis occupat luctus, pro eo quod Dominationi veſtræ ſervire, quantum volumus, non valemus. Quis enim dabit nobis tantæ ſcientiæ clavem, ut poſſimus clauſi ſermonis oſtium aperire? Claves noſtræ alterius ſapiunt ſapientiæ fabricam: Somnialis clau-

clauſura clavem requirit aliam, a noſtris clavibus alienam. Ut enim claves noſtras in medium afferamus: aliæ reſerant Elementorum juncturas, terminorum figuras, colorum picturas: aliæ numerorum certamina, ſonorum modulamina, angulorum diſcrimina, volumina circulorum. Quod ſi Regalis tranquillitas a turba clavium non turbatur: aliæ adaperiunt cœleſtium motorum influentias, mobilium controverſias, motuum ſymphonias, electorum reciprocationes, vaporum impreſſiones, mineralium mixtiones, vires herbarum, mores animalium, origines animarum. Aliæ complexionum diſtantias, humorum repugnantias, Sanitatis harmonias, ægritudinum dyscraſias. Aliæ vero varietates actuum, cauſalitates habituum, extremitates vitiorum, & medietates virtutum. Jam luce clarius Perſpicacitati Veſtræ inclaruit, jam oculoſa circumſpectio veſtra oculata fide prævidit, quod reſerandæ ſeræ cœleſti, ſubcœleſtes claves non congruunt, multivariis ſapientiæ mundanæ manſionibus deputatæ. Cum enim Deo claudente nemo aperiat, fruſtra ſudatur, divinitus obſerata humanitus reſerare. Ideoq; Majeſtatis Veſtræ magnificentiam, una voce, voto unanimi, deprecamur, quatenus noſtram ſuper his ſuſtinentes inſipientiam, & impotentiam ſupportantes, voluntatis noſtræ promtitudinem pro facto reputare velitis, nec permittatis ſuſpicione ſiniſtra ſinceritatem Regiam fermentari. Illico acutiſſime advertentes, quod oculi Domini, multo lucidiores ſuper Solem, qui vias hominum intime intuentur, numerantes conceptus, ponderantes affectus, menſurantes effectus, humanæ ſubtilitatis ſublimitatem ſuperant, & ſupercœleſtium ſubſtantiarum aquilares aſpectus ſuperabundans luminoſitas, Solis intelligentiam ſupervincit. Unde nimirum attenuatus eſt intuitus noſter, ſuſpiciens in excelſo. Sicut enim operatur (f. *opacatur*) oculus Veſpertilonis ad lucem Solis, ſic & intellectus noſter ad incomprehenſibilia judicia & inveſtigabiles vias ejus. Quamobrem Dignitatem Veſtram non decet indignanter ferre, quod Divini Sigilli characterem præſumtuoſo judicio cancellare nolumus, quod Supernum Secretum reverentiali ſilentio venerari volumus, quod igno-

ignotæ veritatis ſcrutinium Viris virtuoſioribus maluimus reſignare.

EPISTOLA IV.

Pharaonis ad Miniſtros, ſuper Interpretis Inveſtigatione.

PHarao, Divina magnificentia Rex Ægypti, dilectis & fidelibus ſuis Conſiliariis, Camerariis, & cæteris Subminiſtris, præſentis mandati continentiam audituris, ſalutem, & præcepta ſalubria corde deſcribere, ori circundare, digitis alligare. Rationis rectitudo dictavit, & Antiquitatis conſuetudo præſcripſit, ut, cum Regalis pondus Regiminis, giganteis etiam humeris formidandum, ſingularis perſonæ ſtrenuitas portare non ſufficeret, in ſuſceptæ partem ſollicitudinis ſubminiſtros convocare curaret, prudentes, ſicut ſerpentes, ſimplices, ut columbas: prudentes in bono; ſimplices in malo: prudentes, ne fraudarentur; ſimplices, ne fraudarent: quos Regalis proſequeretur benevolentia, ſpecialis prærogativa favoris, tanquam egregia ſui membra, prudentiæ claritate, juſtitiæ agilitate, temperantiæ ſubtilitate, ac fortitudinis impaſſibilitate dotata. Quod ſi proceſſu temporis pernicioſa cupiditas, origo vitiorum, ærugo morum, putredo virtutum, memoratis membris illam immitteret dyscraſiam, quod ſuperbia tumeſcere, invidia marceſcere, iracundia candeſcere, acedia rigeſcere, avaritia areſcere, gaſtrimargia bruteſcere, petulantia putreſcere cenſerentur; Honeſtas Regia corpus ſuum membrorum talium inhoneſtate dehoneſtari non permitteret, ſed aut correptionis medicamento curaret, aut, ſi morbus exigeret, ſeveritatis gladio reſecaret. Regalis igitur honoris onere prægravati, indecorum, indecens & indignum exiſtimavimus, cenſatis præjudicare ſententiis, & præſcriptæ conſuetudinis terminos tranſilire. Unde profecto prudentiæ noſtræ ſingulariter inhærere nolentes, fidelem prudentiam & prudentem fidelitatem veſtram in Regalis Contubernii familiaritatem, & noſtri corporis integritatem, maluimus convocare: quorum probitatem etſi plerunq; probaverimus,

rimus, in præſenti tamen articulo probabilius volumus comprobare. Cœleſtis namq; celſitudo Conſilii, ſecretum Secretorum nobis inſinuare decrevit: cujus tenorem Viris prædiſertis, Philoſophis præmaturis, quorum celeberrimo incolatu Provincia noſtra privilegiari promeruit, nunciantes, expetitam elucidationem nondum accepimus, ipſis Philoſophis Somnialis Significantiæ profunditatem admirantibus, & intelligentiæ ſuæ imparitatem ſtudentibus excuſare. Quocirca fidelitati veſtræ, ſub Regalis indignationis interminatione, præcipiendo mandamus, quatenus, omni tergiverſationis, excuſationis, aut prorogationis, impedimento ſublato, circuire terram ac perambulare curetis, donec invenire mereamini Virum tanta virtute præditum, tanto lumine cœlitus illuſtratum, cui datum ſit tantum noſſe myſterium: cujus labiis tanta interpretationis gratia ſit infuſa, ut abſcondita prudentibus valeat propalare. Quicunque vero dignus inventus fuerit, tantæ dignitatis invenire theſaurum, ſollicitudini noſtræ non pigritetur reſcribere: fidelis inquiſitionis, felicis inventionis, & feſtinatæ renunciationis digna ſtipendia recepturus.

EPISTOLA V.

Præpoſiti Pincernarum ad Pharaonem, ſuper Joſeph manifeſtatione.

TRemendo Principi, Statera rectitudinis judicia ponderanti, Domino Pharaoni, Divina Magnificentia Regi Ægypti, fidelis ſuus Pincernarum Præpoſitus, feliciter regnare, ac thronum Regium juſtitia roborare. Fons Sapientiæ in excelſis ſcaturiens, ex ore Altiſſimi prodiens, cujus jucundus impetus ſupercœleſtem lætificat civitatem, defæcatis animabus per ſomniales latebras, quaſi cœleſtes cataractas, illabitur: per quas Veſtræ Serenitati divina diſtributione dignoſcitur influxiſſe. Verum cœleſtis deſtillatio Studioſitatis veſtræ fervorem refrigerare non valens, acrioris ſitis incentivum incendit, ſuperna Curia curialiter ordinante, ut qui propinatoris fungebatur officio, votivam vobis in hac parte læti-

Digitized by Google

lætitiam propinaret. Sane cum Edicti veſtri ſeveritas noſtris intonuiſſet auribus, & à voce veſtri tonitrui formidaſſem, repente recordatus ſum excellentis Interpretis, ætate juvenis, maturitate ſenis, converſatione cœleſtis, peregrinatione terreſtris, intellectu fulgentis, affectu ferventis, affatu mulcebris & ſuavis: cujus innocentiam fraterna æmulatio non infecit; cujus modeſtiam blanda proſperitas non illexit; cujus juſtitiam fœminea perverſitas non pervertit; cujus conſtantiam fortunæ ferocitas non confregit; cujus prudentiam adverſitatis impatientia non turbavit. O delira fortunæ cæcitas, inimica naturæ, noverca gratiæ, naturalem ordinem turbans, mundialem pulchritudinem dehoneſtans, virtutes ſubpeditans, vitia inthronizans, cæcos ſpectatores, mutos præcones ſtatuens, imperitis imperia, & peritis pericula, ſtatera doloſa & doloroſa distribuens, qua fronte permiſiſti jacere in lacu miſeriæ & luco fæcis, tam pretioſam ſapientiæ margaritam? O miſeranda & miranda mortalium corruptela! quorum ſic vagatur intelligentia, ſic lubricatur tanmorra (f. *memoria*) & benevolentia perigretatur (f. *periclitatur*,) ut tanto temporis intervallo oblivioni tradiderim meæ captivitatis conſortem, meæ calamitatis conſolatorem, meæ reſtitutionis probatiſſimum conjectorem. Veruntamen triſtitia mea vergit in gaudium: & deſolationis immoderantiam illa conſolatio moderatur, quod ſomnolenta mea inortamina (f. *intermortua memoria*) tam accepto tam opportuno tempore meruit excitari, ut per eum (f. *eam*) veſtra coëxcitetur prudentia, aurum de terra tollere, theſaurum abſconditum in lucem producere, ſuſcitatum de pulvere pauperem cum Principibus collocare. Dignetur itaque Regalis dignitas, ad viſionis evidentiam laborioſe ſtudens, ſtudioſe laborans, quærens, & non inveniens, petens, & non accipiens, pulſans, & non ingrediens, relaxare ſtudium, revocare ingenium, & ad lyræ præſentis ſonitum reſpirare. Ecce enim quod forinſecus petitis, intrinſecus obtinetis: quod mendicat Regale Palatium, Carcerale latibulum eructabit. Intonizet Edictum Regium: inſonet vox virtutis, præpotenter præcipiens vectes confringi, vincula disrumpi,

 colli-

colligationes impietatis diſſolvi, & juſtum de anguſtia liberari. Jam profecto ærumnoſum ergaſtulum erubeſcit innocentis præſentia: Jam judiciale Prætorium ſapientis iſtius ob abſentiam ingemiſcit. Jam offertur ſitienti ſatietas; cæcutienti veritas; ſomnianti conjector: cujus induſtriæ non nocturna ſilentia conticeſcunt, nec latebroſa ſomnia deliteſcunt, ſed ſtupenda prodigia, &, ſingulari privilegio, phantaſmata translucent, & ænigmata eniteſcunt.

EPISTOLA VI.

Pharaonis ad Joſeph, ſuper Interpretationis exactione.

PHarao, Divina Magnificentia Rex Ægypti, Viro ſapienti, perſecutionem pro juſtitia patienti, Joſeph, Ebræo, Amico deſideratiſſimo, ſalutem, & coronam cum vincentibus, bravium cum currentibus, denarium diuturnum cum laborantibus, obtinere. Exurge gloria noſtra, exurge pſalterium & cithara, converte planctum in gaudium, concide triſtitiæ Saccum, circumda tibi lætitiæ veſtimentum. Ecce enim nox adverſitatis præceſſit, dies proſperitatis acceſſit. Prius experta fortunæ verbera, dulciora vino, fragrantiora unguento: qui ſuſtentabaris pane tribulationis & aqua anguſtiæ, inebriaberis ab ubertate domus noſtræ, & potaberis voluptatis torrente: qui ſedebas in tenebris & umbra mortis, ſedebis in pacis pulchritudine, in tabernaculis fiduciæ, in requie opulenta. Feſtina dilecte: Nam dilecta noſtra, electa noſtra, columba noſtra, prædulcis Sapientia, apud nos domum compoſuit, columnas diſpoſuit, menſam propoſuit, vinum ſuum cum melle miſcuit, ad arcanum colloquium, ad tranquillum conſortium, ad jucundum convivium te invocans, te incitans, te invitans. Quid moraris? quid miraris? En domus Regia, ſuſpenſis auribus, attentis oculis tuum præſtolatur adventum. Inquietum eſt Cor noſtrum ad te, donec conquieſcat in te, quod vulneraſti in uno tuorum ſpiritualium oculorum: quia nimirum intellectualis oculi

Digitized by Google

oculi tui mirabilem perſpicacitatem audivimus, & auditam concupiſcimus experiri. Ne tamen tuam perturbet providentiam percunctatio improviſa, diſertitudini tuæ præſentium inſinuatione præoſtendimus noſtræ cauſam ſollicitudinis, noſtræ materiam quæſtionis. Sane Scrutator cordium, contemplator conceptuum, & donorum ſpiritualium inſpirator, nuper aſpiciens ſenſualitatem noſtram extrinſecus dormire, ac rationem intrinſecus vigilare, prodigiale portentum & ſtupendum ſpectaculum conſpicari mentis noſtræ conſpectui præſentavit. Sicut enim ſomnialis imaginationis ſeries oſtendebat nobis fluvialem ripam perambulantibus, viſuales radii loca circumſtantia pervagantes, inopinabilem videbantur videre conflictum, conſumentibus ſiquidem vaccis vaccas, ſpicis ſpicas, ſeptenis ſeptenas, inanitis refertas, ſupervacuis ſuper plenas. Super quibus conſulentes Conſultos, efflagitato dilucidario, expectato reſponſo, reſponſionem non reportavimus, ſed ſtuporem. Licet enim iidem Conſiliarii literalibus ſtudiis, liberalibus diſciplinis, diſpari ſenſus claritate, ſed pari ſtatus dignitate, fulgerent, perſpecto tamen prælibatæ viſionis ænigmate, decernentes, ſomniale figmentum non caſuali fantaſmatum confluxione, non intranea paſſione, non extranea impreſſione, ſed divina duntaxat immiſſione, ſupernaliter figuratum, poſuerunt ori ſuo cuſtodiam, ne fortaſſis altiora ſe quærere, aut os in cœlum ponere cauſarentur. Nos autem arbitrantes, quod profunda Dei ſcrutari, & ſecreta ſomniorum interpretari vix aut nunquam ſufficiunt animales homines, ſpiritualem oculum non habentes, deſideratam dilucidationem intelleximus intelligentiæ tuæ divinitus reſervatam. Quam ob cauſam concupiſcit & deficit anima noſtra, ſicut cervus ad fontem aquarum, ſic anhelans ad ſapientiæ tuæ fontem. Veni ergo, deſiderate noſtris gentibus, veni, noli tardare, pluviam voluntariam ſegregaturus, ſitientibus fontalem ſapientiam derivaturus exterius. Sonet vox tua in auditorum auribus per doctrinam: luceat lux tua lectorum aſpectibus per ſcripturam. Venter tuus quaſi vas pigmentarium, vas mellitum, vas aromaticum, potum præclarum continens, ſuavem, mul-

 cebrem

cebrem & ſalubrem. Egrediatur de hoc ventre fons aquæ vivæ, fons ſapientiæ ſalutaris, de cujus plenitudine accipiant univerſi, haurientes aquas in gaudio de fontibus Joſeph, de fontibus filii accreſcentis. Jam enim Linguæ lactentium palatis cordium adhæreſcunt: Jam viſcera noſtra propter ſitim ſomnialis ſcientiæ inardeſcunt.

EPISTOLA VII.

Joſeph ad Pharaonem, ſuper timorāta Recuſatione.

GRatioſo Principi, non alta ſapienti, ſed humilibus conſentienti, Domino Pharaoni, Divina magnificentia clementiſſimo Regi Ægypti, Joſeph Hebræus, ſervus ejus inutilis & indignus, cum ſpontanea ſervitute, ſalutem, quam oculus non vidit, quam auris non audivit, & in cor hominis non aſcendit. Domine, audivi auditum veſtrum, & timui: Conſideravi Majeſtatis veſtræ magnitudinem, & expavi. Cum enim ſpiritus veſter ſuper mel dulcis auribus meis dulciter aſpiraret, & lenitatis veſtræ literam exultantem & ſaltantem, ac tripudianti dulciloquio moleſtiam meam modificare conantem, lugendo legerem, & legendo lugerem, impulſus everſus fui, ut caderem in profundum amaritudinis, propter imaginationem diſcriminis imminentis. Continuo namq; timor & tremor venerunt ſuper me, tribulationis & doloris adventantium, horridi præcurſores eorum, qui prænunciantes adventum præoccupaverunt hoſpitium cordis mei. Heu me, quod incolatus meus prolongatus eſt, donec fortuna pharetram ſuam evacuet, donec ſanguine meo ſagittas ſuas inebriet, donec utrinq; me confodiat, donec utrumq; latus transfigat, ſicut ſignum poſitum ad ſagittam. Siniſtrum latus jamdudum doleo: Nunc dextro lateri dolor intenſior intentatur. A læva levius oppugnabat adverſitas: a dextra ſævius proſperitatem autumo graſſaturam. Utraq; ſiquidem fortuna formidabilis; ſed formidabilior proſpera, quam adverſa: Nam adverſa præmunit adverſarium; ſed proſpera prodit incautum: Hæc excitat in-

intellectum;

Digitized by Google

tellectum; illa cæcis objicit offendiculum: Hæc quaſi Leo rugiens palam aggreditur; illa ut Draco ſibilans clandeſtine malitiam machinatur: Hæc vigilantis ſanguinem ſitit; ſed illa ſpiritum dormientis exſugit. A læva patientiæ clypeo me tuebar: ſed a dextra quis mihi clypeum coaptabit? O fera peſſima, fortuna fortiſſima, quid lætaris, cum male feceris? quid exultas in rebus peſſimis? quid in malitia gloriaris? annon ſufficiebat tuam ſatiare voraginem, quod mihi paternam præripuiſti præſentiam? quod in me fraternam armaſti truculentiam? quod adverſum me Pothipharis præcipitaſti ſententiam? niſi ſeveritatem (f. *ſerenitatem*) Regalem innocentis profuſione ſanguinis polluas ac profanes. Jam bella mihi video; jam bellica machinamenta prænoſco: Nam fortunæ fallacias, & ſatanæ verſutias non ignoro. Compeditum expedire, cum iniquis deputatum juſtificare, opprobriis ſatiatum commendare conatur, ut de carcere productum ad palatium, velocius perducat ad patibulum. Quia nimirum veritas odium pariens, & amicos ſuos inimicos mundi conſtituens, opportune importune exactionem Regiam poſtulat. Quam ſi confitear, manus Regias non effugiam: ſi diffitear, in horrendas manus Dei viventis incidam, qui ex verbis ſuis unumquemq; juſtificat aut condemnat. Undiq; me anguſtiæ coanguſtant: utrobiq; mortales inſidiæ me circumſtant: hinc ſpirituales; inde corporales: hinc interior; inde exterior mors inſurgit. Illinc terreſtris ſeveritas intonizat: Indignatio Regis, nuntius mortis: Iſtinc cœleſtis veritas præconizat: Os, quod mentitur, occidit animam mentientis. Deus, ſcientiarum Domine! cur incerta & occulta ſapientiæ tuæ manifeſtaſti mihi? cur abſcondita Sapientibus parvulo tuo revelanda duxiſti? ut addens ſcientiam, adderes & dolorem. An ſuppetebat meam mirificare miſeriam, quæ olim ſomniale præſagium, contra meam innocentiam, invidiæ fraternæ ſeminarium, & iracundiæ fomitem miniſtravit? quæ de terra fluente fluenta mellis & olei, in terram tenebroſam & luctuoſam me propulit, amaritudine replendum, abſynthio inebriandum; niſi ad elucidationem Regalis ſomnii provocarer: ut, ſi hominibus placere

ſtudu-

Digitized by Google

ſtuduerim, tibi diſpliceam; ſi oculis infirmis, magis tenebras quam lucem diligentibus, odioſam lucem oſtendero, lucerna mea a lucem odientibus extinguatur. Obſecro, Domine, mitte, quem miſſurus es, priusquam tenellis humeris giganteum onus incumbat, & altius fortunæ cœnum alteret intellectum. Ad thronum gratiæ veſtræ redeo, Regum manſuetiſſime, ſupplicius inſtans, inſtantius ſupplicans, flexis genibus mentis meæ, quatenus afflicto afflictionem inculcare nolentes, alterius conjectoris ſciſcitari dignemini conjecturam. Satius enim æſtimo, patienter tolerare triſtioris fortunæ verbera, quam adire jucundioris oſcula fraudulenta.

Epistola VIII.

Pharaonis ad Joſeph, ſuper ejusdem animatione.

PHarao, Divina magnificentia Rex Ægypti, Amico ſincero, Joſeph, Hebræo, ſpiritualis prærogativa gratiæ divinitus inſignito, ſalutem, & Lucernam latitantem ſub modio ſuper candelabrum exaltare. Qui producit ventos de theſauris ſuis, flagranti deſiderio & æſtuanti ſtudio noſtro quaſi ventum roris flantem immiſit, cum tuæ diſcretionis notitiam noſtris auribus nunciavit. Nec miramur, quod ſperatam dilucidationem differre tanto voluit tempore Dominus ultionum: Sic enim dictavit divina ſapientia, ut tam diu deſiderata declaratio tenebris ignorantiæ clauderetur, quamdiu deſideratus declarator tenebroſo tenebatur ergaſtulo; nec prius a ſuis abſolveretur vinculis veritas, quam veridicus; interpretatio, quam interpres. Cæterum mirabilis facta eſt ſcientia tua ex eo, quod veritatis revelationem reformidare videris: illic timore trepidans, ubi nulla timoris ratio, nulla tremoris. Licet enim mundialem machinam ſic avaritiæ peſtis involvat, quod Sapientum oculos excæcare, quod ordinem judicialem turbare, quod ſtateram rectitudinis obliquare prævaleat, iniquitatis mammona præponderante juſtitiæ, ac rationi præjudicante concupiſcentiæ corruptela: Num idcirco ſuſpicari debet privilegiata pru-

prudentia tua, ſic usque regnare injuſtitiam, quod quis locus juſtitiæ non ſuperſit? Abſit enim ſic inundare vitia, quod virtutum univerſitatem demergant: Cum olim generale diluvium, univerſalis vorago animantum, etſi non ſingula generum, ſalvarit tamen genera ſingulorum. Nos autem nondum ita deſipimus, nondum illa mentis inopia laboramus, quin potius eligamus a veritate dirigi, quam a falſitate deludi, & Thronum noſtrum firmare juſtitia, quam injuſtitia infirmare. Quod ſi fortaſſis æſtimationem noſtram adeo delirare contingeret, ut tenebras lucem, & lucem tenebras, poneremus, non idcirco veritatem alligare, ſeu rationem pro tribunali ſedentem degradare deberes, minus metuens vitam extinguere, quam æquitatis atteſtationem extingui: cum glorioſius moriendi genus exiſtat pro juſtitia agonizare usque ad mortem, quam agoniam mortalis ægritudinis expectare. Quis enim non malit froneſi, quam freneſi, caput exponere? quis non malit juſtitiæ, quam naturæ, debitum reddere? quis non malit vitam virtutibus, quam vermibus, reſignare? Idcirco tuam famoſam fortitudinem, fortunæ triumphatricem, quæ nec in adverſitate deficere, nec in proſperitate præſumere conſuevit, rogando requirimus, & requirendo rogamus, quatenus ad propoſiti propalationem problematis intrepide proficiſcens, quovis impedimento ceſſante, nobis ediſſeras ænigmaticam viſionem. Ne autem expedita dilucidatio ſic in aures vocaliter transeat, quod in auras velociter evaneſcat, ſtudeas nobis exemplare epiſtolam ſecundum exemplar, quod tibi in mente fuerit divinitus demonſtratum.

Epistola. IX.

Joſeph ad Pharaonem, ſuper Articuli prioris dilucidatione.

PRæclaro Principum Luminari, Domino Pharaoni, divina magnificentia prælustri Regi Ægypti, Joſeph, Hebræus, & ipſius gratia a vinculis abſolutus, cum gratiarum actione ſalutem, & in manſuetudine ſuſcipere ſapientiam ſalutarem. Vivus eſt, Domine,

ne, ſermo veſter & efficax, penetrans ut gladius, conterens ut malleus, ardens ut facula, rutilans ut lucerna: cujus vivacitas efficax, efficacia vivax, meum captivavit intellectum, alligavit affectum in obſequium veſtrum, aut potius in Divinum. Audiam itaq; quid loquatur in me Dominus; non abſcondam talentum mihi creditum; non parcam amplius ori meo: Spero enim, quod non in incertum curram, non incaſſum aëra verberabo, non ſuper ſpinas detractionis, petram obſtinationis, aut viam mentalis evagationis, ſemen ſermonis ſalutiferi ſeminabo; (ſi tamen ſeminator cenſeri debeam, & non accommodatius cophinus ſeminantis) ſed in terram bonam, in animam benivolam, fructum centuplum reddituram. Sic enim Rex ſapiens, ſapienter audiens, ſapientior erit: & ipſius exemplo audient Reges, addiſcent Principes, duriſſimum præcavere judicium, in præſidentibus exercendum. Utinam Rex univerſæ poteſtatis compoſitum ſermonem in ore meo tribuat, ut cœleſtis Scriba linguam meam quaſi calamum ſuum temperet, ut interrogationi veſtræ reſponſionem rectam reſcribat, non atramento corruptibili, ſed ſpiritu divino. Porro æternitatis ſpeculum utrumque ſpeculans, & in candore lucis æternæ regalem intuens viſionem, fideli conjectura conjicio, quod Regalis imaginatio per bovinum exterminium Regiam innuit diſciplinam. Nunquid enim de bobus cura eſt Deo? an potius homo in honore exiſtens & hujusmodi non intelligens, jumentis inſipientibus comparatur? Somnialis igitur viſio ſomnolentæ proviſioni alludit: imaginatio fantaſtica fatuam cogitationem deſcribit. Quid enim aliud dogmatizat, de fluvio emergere animalia, non rationalia, non maſculina, ſed fœminina, non ſubjugalia, ſed paſcualia, nullam ſemitam ſectantia, ſed campos pervagantia, quam de corde Regis erumpere curas, non ſpirituales, ſed animales, non rationales, ſed irrationales, non viriles, ſed muliebres, non ſubjugatas utilitati publicæ, ſed relictas voluntati privatæ, non ſequentes ſemitam æquitatis, ſed vagantes per altitudinem Regiæ libertatis. Quid autem per vaccarum differentiam ſive differentem corpulentiam ſignantius deſignatur, quam hujusmodi curarum diſcrepantia,

quare

Digitized by Google

quare aliæ ſunt turgidæ & inflatæ, aliæ autem aridæ & exangues. Sed unde deformitas tanta proveniat, qui habet aures audiendi, audiat. Crebro contingit, cum Regalis circumſpectio circumvicina curarum genera circumfuſa mente circumſpicit; cum populares, militares, ſacerdotales curæ circumſtrepunt aures ſuas, quod, peregrinas curas admirans, familiares faſtidit, importunas paulatim admittens, opportunas pedetentim excludit, alienis adhærens, Sponſam propriam, curam ſcilicet Regiam, deſolatam dimittit. Unde conficitur, ut, curis novis regnantibus, antiqua ſerviat; illis eructantibus, hæc eſuriat; illis pingueſcentibus, hæc macreſcat: usque adeo, ut cura adventitia impinguata, dilatata, incraſſata, jam non cura, ſed curioſitas, denominari debeat; domeſtica vero divulſa, dilacerata, diſperſa, non cura, ſed incuria valeat nuncupari. Hæ ſunt curæ inſipidæ & inſulſæ, videlicet curioſitates & incuriæ nonnullis Regibus conregnantes, nonnullis curiis concurrentes: quarum occaſione univerſa confunduntur officia, & in cahos confuſionis antiquum omnia relabuntur: dum non opifices ſuis operibus ſunt intenti; non artifices ſuis artibus ſunt contenti; ſed viciſſim alii ſe transformant in alios, & ſinguli ſunt ſimiæ ſingulorum. Nec diſcordat, quod boves referτiſſimæ a tenuiſſimis devorantur: quoniam pari peccato curioſitates ab incuriis abſumuntur. Nam cuicunq; curioſitates ab incuriis abſumuntur, laudabiles, earum laudes incuriæ vituperabiles prorſus evacuant & exſufflant. Quid enim prodeſt, ditari præterneceſſariis, & neceſſariis denudari? an fortaſſe curandum eſt cum cornice, admirari pavones, & aſpernari cornices, & abjectis pennis nigris asſumere oculoſas? Sed forſitan ad hunc offenſionis lapidem offendet aliquis pedem ſuum, quod animalium prædictorum proprietas potiſſima videtur conjecturæ præſenti contradicere, ac ab ejus ſententia appellare. Cum enim præmemoratæ animantium ſpecies ratione munditiæ Divino cultui & humano congruant eſui, exiſtimabit aliquis, quod captatæ curarum materiæ, apud Deum & homines debeant approbari. Veruntamen apud diſcretum Judicem, qui cauſam, quam ignorat, dili-

genter inveſtigat, non admittetur inanis appellatio, ſed appellans apponet digitum ori ſuo. Conſtat enim, quod non Divinum Sacrificium, non humanum decet edulium, pecus morbidum aut morticinum, ſubreptitium aut furtivum. Quapropter utrumq; Sacrificium odioſum, utrumq; edulium pernicioſum: neutrum Sacrificium gratioſum; neutrum edulium fructuoſum: quod nimirum illud morbidum aut morticinum; hoc ſubreptitium aut furtivum. Nemo ſe ſeducat vana religione ſeducens cor ſuum: nec ſibi blandiantur mendaces filii hominum inſtanter decipientes in vanitate ſe ipſos. Nam profecto non quicunq; ſe ipſum commendat, ille probatus eſt, ſed quem ille commendat, qui ſacrificium ſenſuale, qui obſequium irrationabile, non acceptat. Deinde de bipartito brutorum ſeptenario tam generalis quam ſpecialis ratio poterat aſſignari: quia tamen oneroſam materiam & conjecturam moleſtam arctari potius quam ampliari prudentia docet, & prudentia perſuadet, ſufficiat præſenti epiſtola, ſpeciali ratione proſcripta, deſcribere generalem. Septenarius ſiquidem numerus, cœlorum revolutiones, temporum extenſiones, & temporalium durationes utiliter commenſurans, beſtiali collegio non abſurde menſurari conjicitur, ut curarum beſtialium præmiſſarum univerſalitas deſignetur. A modo adhibebo cuſtodiam ori meo, & labiis meis circum ſignaculum ſuperponam, ne forte præſens ſpectaculum ſpeculatores ſuos, quos ædificare non poterit, ſcandalizet, Regalis dignitatis dignativæ clementiæ ſupplicando, ne indignanter ſuſtineat fidelitatem Interpretis, non placentia, ſed utilia, conjectantis.

EPISTOLA X.

Pharaonis ad Joſeph, ſuper Cura Regalis inquiſitione.

PHarao, Divina magnificentia Rex Ægypti, ſingulari Doctori & incomparabili Conjectori Joſeph, Hebræo, Salutem, & gratis datam gratiam gratis dare. Nunc vere ſcimus, quod miſit Dominus

nus

nus Angelum ſuum, Angelicum virum, cœli civem, Dei domeſticum, ut viſionis noſtræ veritatem, figurarum catenis alligatam, abſolveret, & lux intelligentiæ in ænigmatis carcere refulgeret. Vere fortunatum infortunium tuum, virorum feliciſſime, quod humiliavit in compedibus pedes tuos, donec humiliati caput ſapientia exaltaret. Felix fraterna invidia, quæ tantum nobis deſtinavit Interpretem: felix cæcitas Iſraëlis, quæ in tantam illuminationem gentium redundavit. Sed ſuperfelix Divina ſapientia, ſapientum & inſipientum ſapiens ordinatrix, quæ piæ voluntati ſuæ voluntates impias ſic conformat, ut intelligendo deformes, in voluntate ſint conformes. Sane nihil eo jucundius noſtris arridet oculis, nihil eo mulcebrius noſtris auribus citharizat, quam præclara dilucidatio tua, prædiſerte viſionem noſtram ediſſerens, curas regales regulat, & diſtorta regimina purificat & reformat. Nam quicunque ſibi prudens appareat; quicunque hominibus placere ſtudeat; quicunque a palponibus palpari, a præconibus præconizari gaudeat: Nos ſatius arbitramur, noſtrum implere miniſterium, noſtrum honorificare officium, ſcientes, quod honor Regis judicium diligit, quod juſtitia & judicium eſt præparatio ſedis ſuæ. Niſi enim velimus naturale jugum prohibere, ac vincula disrumpere rationis, quemadmodum optaremus ſuperiores nobiſcum vivere, ita debemus nos cum inferioribus habere: Nec innocenter ſubditorum juga negligimus, qui noſtra negligi non vellemus. Alioquin qua ratione confidimus ſubjectos invenire fideles, quibus nos reddimus infideles. Nunquid fidem non ſervanti fidem credimus conſervandam? aut qua fronte ſtipendia noſtræ militiæ recipimus, qui militare communi juſtitiæ non ſtudemus? An forſitaſſis ita deſipimus, ut putemus ſic infatuare prudentiam, ſic inebriare temperantiam, ſic effrænare fortitudinem, quod placeamus illarum cuipiam, quod Domini juſtitiam moleſtamus, aut abſolvamur a tribus, ſi quartæ debitum non reddamus? Aut forſitan Regnum virtutum ſic deſolatum eſt & diviſum, ut unam dejiciens aliam recipiat, unam exuens aliam induat, unam excludens aliam introducat? Abſit: Sed ſi quis unam læſerit, omnes lædit: quia

nimirum catena aurea confœderatæ ſunt & connexæ. Ad hæc, ſicut & jucundum facundiæ tuæ pſalterium auribus noſtris inſonuit, ſi virtutum auferatur alicui quod offeratur alii, non ſacrificium eſt cenſendum. Ideoque, conjectorum flos inclyte, prærogativam prudentiæ tuæ ſolicitamus ſtudioſius, & obnixius obſecramus, quatenus a Regali Curia curas irrationabiles evellens, diſſipans & diſpergens, curas rationabiles accuratius coædifices & complantes. Nam profecto perſpicacitati tuæ non ſufficit demonſtrare infirmitatem Regiam, niſi curaveris demonſtratam. Noſtræ quoque ſimplicitati non ſufficit, prævidere pericula, niſi provideatur cautela, qua duce cautius ambulemus. Nolumus autem hanc oratam humanitatem tuam in plano ceſpitare, aut in petram ſcandali formidare, ubi vitæ, doctrinæ, juſtitiæ triplex veritas te tuetur.

EPISTOLA. XI.

Joſeph ad Pharaonem, ſuper Regalis officii determinatione.

GEnerali unctione Principum & Regum Spiritus ſpirituali, Domino Pharaoni, Divina magnificentia præſtantiſſimo Regi Ægypti, Joſeph, Hebræus, famulorum ſuorum minimus, cum fideli devotione ſalutem, & ſeptiformem ſpiritus unctionem. Rex magnificus, qui facit mirabilia magna ſolus, aperiens manum magnificentiæ ſuæ, implevit omnia bonitate, tripartitæ bonitatis theſauros reſerans, bona fortunæ, naturæ, gratiæ, magnifice diſpenſans, ſeminans, & inſpirans. Veruntamen Excellentiam veſtram excellenti favore proſequens, ſingulari magnificentia magnificavit, facem ultro revelando regales oculos, ad conſiderandam doctrinam Regiam, & aures inclytas inclinando, ad hauriendam auream diſciplinam. Beati, qui legunt, legentes intelligunt, intelligentes diligunt, & diligentes nunquam negligunt peritiam regitrariam (f. *legitimam.*) Beatum quoq; vos dicent omnes generationes, ſi diligenter audire, memoriter cuſtodire, ac efficaciter adim-

adimplere perſtudueritis rectitudinis regulam indirecti regiminis directuram. Dominator ſiquidem dominantium, & Rex Regum, breviſſima deſcriptione, atque leviſſima figuratione, deſcribitur aſpectu fulgidus, affatu rigidus, habitu limpidus, inceſſu fervidus, intra ſeptem aurea candelabra conſtitutus: In quorum inſigni ſignificantia Regalis Regula dignoſcitur divinitus regiſtrata. Et nunc Reges intelligite, erudimini, qui judicatis terram, quomodo ſupercœleſti Regi ſubcœleſtes Reges configurari conveniat, & eorum curas chariſmata ſpiritualia æmulari. Nam nonnulli Reges & Principes, in oculis ſuis prudentes, noluerunt intelligere, ut beati agerent, qui, relicta ſemita rectitudinis, abierunt in regionem diſſimilitudinis: & quia non habuerunt opportunam ſcientiam, propter inſcitiam perierunt. Oportet itaq; Regem rationabilem, & dignitate Regia non indignum, fulgore prudentiæ, rigore juſtitiæ, limpiditate temperantiæ, ac fervore fortitudinis, ſecundum ſtatus altitudinem cæteris altius inſignitum, intra ſeptem candelabra ſeptiformis ſolicitudinis, non aurata, ſed aurea, continue converſari. Quarum primam aſſero, quæ ſurſum ſunt ſapere, quatenus illi ſtudioſe ſubſerviat, a quo non libertatem, ſed ſervitium, non auctoritatem, ſed miniſterium, non poteſtatem plenitudinis, ſed partem ſolicitudinis, ſe ſuſpicit ſuſcepiſſe. Secundam adſtruo, intime intelligere, ſe armatum armatura Dei, ad commilitandum cœleſtibus militiis, ad tuendum filios lucis, ad impugnandum principes tenebrarum. Tertiam aſſevero, conſulte proſpicere, qua cura, qua induſtria, qua arte, qua ſolertia, Deo gratioſius, & populo fructuoſius, tueatur juſtitiam, perſequatur injuriam, judicium ſeminet, pacem metat. Quartam conjicio, viriliter agere, non recuſando laborem, non diſſimulando clamorem, non ſubtrahendo præſentiam, non negando audientiam, non ſuſpendendo ſententiam, non accipiendo precem, pretium, aut perſonam. Quintam conjecto, caute cavere, vitando grandiloquia, examinando conſilia, explorando judicia, ſcrutando ſcrutinia, ſingula viſitando miniſteria, omnia tentando, omnia probando, omnia veſtigando, ne rectæ viæ Domini ſubvertantur

Digitized by Google

tur per aliquam incautelam. Sextam ediſſero, pie ſentire, quibus indignandum, quibus indulgendum, quibus officium committendum, quibus ſubſidium erogandum; quatenus in delictis ſibi ſit indignantior, aliis indulgentior, humiliatis cereus, elatis ferreus, ſævior in nocumentis publicis, clementior in privatis; proviſurus provideat officiis, non perſonis; condeſcendat miniſteriis potius, quam miniſtris: non ſeminando in ventum vanitatis, in aquam voluptatis, in arenam cupiditatis, ſed in pinguedinem charitatis: Largiturus miſereatur pauperibus, ut Domino fœneretur; inanes implendo, non divites cumulando, ſubventiones ſpirituales corporalibus, & perpetuas temporalibus, præferendo. Septimam conjecturo, non timere pro veritate ſcandalum, pro virtute ridiculum, pro juſtitia detrimentum; ſed timere duntaxat gladium bis acutum, ſeu ſententiam inevitabilem tremendi Judicis, cui villicationis ſuæ redditurus eſt rationem. Hæ profecto ſunt curæ illuſtres, inclytæ, honorabiles & honeſtæ, non auratæ per apparentiam, ſed aureæ per exiſtentiam bonitatis, quatenus curialis obſervantia honeſtat curias, incurialis inobſervantia dehoneſtat. Quapropter a curis regiis Regales Curiæ quædam emphatice, quædam ironice nomina ſortiuntur. Harum nempe curarum exigentia, Reges terræ, terreſtrium rerum regimine prægravati, cœleſtium munerum munimine roborantur: ſuffragante dono ſapientiæ, ad ſuſcipiendum Divinam eminentiam; dono intellectus, ad intelligendum intellectualem militiam; dono conſilii, ad dirigendum poteſtatem judiciariam; dono fortitudinis, ad irrumpendum Juris injuriam; dono ſcientiæ, ad declinandum miniſtrorum malitiam; dono pietatis, ad regulandum regalem munificentiam; dono timoris, ad virtutum civilium diligentem cuſtodiam: Niſi enim in divino timore teneat ſe conſtanter, cito ſolvetur ædificium virtuale. Inde quidem conficitur, quod, curis irrationabilibus non curatis, curæ irrationabiles in curiis converſantur. Illis enim ſeneſcentibus, hæ juveneſcunt; illis languentibus, hæ convaleſcunt; illis deſcendentibus hæ ſuccedunt. Unde liquet ratio luculentior, ſolutio enucleatior,

Digitized by Google

tior, ſeu cauſa ſpecialior: quam alias me tacuiſſe memini, quia nondum venerat hora ſua. Quamobrem curæ brutales numero ſeptenario numerantur. Quia nimirum hæ ſeptem curæ Regiæ in curioſitates & incurias diſſecantur; per conſequens tam incurioſitates, quam incuriæ ſeptiformem recipiunt ſectionem. Cæterum quoniam ſapientiæ veſtræ pauca ſufficiunt, & Minervam prolixius inſtruere non oportet, ſufficiat Sapienti Regi, occaſionem habere, ut ſapientior habeatur, eliciendo multa de paucis, & de groſſis ſubtilia eliquando.

EPISTOLA XII.

Pharaonis ad Joſeph, ſuper Articuli poſterioris efflagitatione.

PHarao, Divina magnificentia Rex Ægypti, cœleſtis Secretariæ arcanorum armario, Joſeph, Hebræo, ſalutem, & tenebrarum abſcondita ſalubriter revelare. Mirabilia teſtimonia tua, deſiderabilia ſuper aurum, & dulcia ſuper favum: quorum auream ſapientiam, & argenteam eloquentiam arbitramur regiis ſedibus præferendam. Enimvero declaratio ſermonum tuorum intellectum caligantem illuminat, & morum informatio affectum eſurientem mirabiliter refocillat. Nunc infallibili experimento didicimus, nunc irrefragabili probavimus argumento, quod æquitatem dilexeris, quod iniquitatem oderis, quod zelo domus Regiæ ferbueris & ferveſcis. Nam profecto ſermo tuus de te patenter enunciat, & loquela tua te liquido manifeſtat. Etenim vetuſtatem Regiam purgare niteris, & pro fermento nequitiæ ſinceritatis azyma miniſtrare. Felix talis miniſter, qui miniſtrat, & non miniſtrari deſiderat: felix hujus gratitudo, qui corporaliter liberatus liberatorem ſuum ſatagit a vitiorum vinculis ſpiritualiter liberare. Jam præclare per præmiſſas epiſtolas nos, Doctor egregie, docuiſti, quid ænigmatica brutorum apparentia, quid apparentium differentia, quid differentium pugna ſpiritualiter intellecta deſignet. Jam tua diligentia dilucidantem (f. *dilucidante*) videmus de cogitationum

Digitized by Google

tionum fluctuantia animales curas emergere, incurias areſcere, curioſitates intumeſcere, & incurias curioſitatibus, incuſantes earum plenitudinem devorare. Quamobrem curas irrationabiles & brutales, denigrantes illuſtres curias, repudiare diſponimus; curas autem rationabiles & regales revocare, ac revocatas honorare, proponimus, tanquam honorabiles Regalium ſedium aſſiſtrices, omni cuſtodia cuſtodiendo cor noſtrum, ne curæ regiæ, relaxato fræno vagantes, in curioſitates & incurias iterato ſolvantur, & ſic noviſſima prioribus ſint pejora. Illud vero ſuperaddiſcere non mediocriter affectamus, non timentes tuam fatigare ſolertiam; quia generoſos animos fructuoſus labor recreat potius quam fatigat; utrum poſteriorem ſomnii portionem, quæ ſpicarum conflictum continet, ad eandem, an ad aliam ſignificantiam, pertinere decernas. Quocirca tuam adjicimus honorare prudentiam, ex ſpeciali confidentia poſtulantes, quatenus, omni declinatoria ſeu dilatoria excuſatione ſublata, nobis luculento ſtylo reſcribas, quid per ſecundum viſionis articulum accipiendum fore cenſueris, completurus ſomnialem ſententiam, & animam noſtram ſplendoribus impleturus.

Epistola XIII.

Joſeph ad Pharaonem, ſuper ejusdem Articuli enucleatione.

RUtilanti Regum ſpectaculo, defæcatis oculis gratioſo, Domino Pharaoni, Divina magnificentia conſpicuo Regi Ægypti, Joſeph, Hebræus, famulorum ſuorum minimus, ſalubriter vivere, juſtitiam facere, miſericordiam diligere, & cum Deo ſolicite ambulare. Gloria Dei eſt, celare verbum, ſed gloria Regis, inveſtigare ſermonem: quia diurnale ſecretum, ſeu ſomniale ſoliloquium, divinitus celari debet, ſed humanitus inveſtigari non dedecet; cum idcirco celetur, ut celatum inveſtigetur, & inveſtigatum cœlitus reveletur. Sed quid differri decuit, quod indilate conferre potuit? Sane ut intellectus honoretur, honoratus humilietur, humiliatus illumi-

illuminetur, ab eo, qui dat parvulis intellectum, quod præclare præſignavit paterna (f. *nocturna*) viſio. Etenim ſuperna ſapientia, per ſcalam imaginariam ad humanam deſcendens intelligentiam, ſtudioſa colluctatione non vincitur, ſed claudicanti intellectui benedictionem revelationis liberaliter impertitur: ne quando glorietur peritus in imperitia, conjector in conjectura, ſed, qui gloriatur, in Domino glorietur. Sane ſpiritualis radius in animas ſanctas ſe transferens, ſuper humiliatam rationabilem, & quietam concupiſcibilem, & honoratam iraſcibilem requieſcens, Serenitatis veſtræ manſuetudinem, non exaltatam corde, non elatam oculis, non ambulantem in magnis ſuper ſe, ſed humiliter ſentientem, non permiſit ſuis fraudari deſideriis, & a ſupernorum ſuavitate dogmatum ablactari. Illius itaque Lucis inacceſſibilis ducatui adhæreſcens, atque promta devotione proſequens preces veſtras, vadam jam gradu myſtico ad colligendum ſpicas typicas, quæ manus metentium, ſeu apprehenſionem prudentium effugiunt. Porro ſecundus viſionis articulus priori non diſcrepat: & dilucidationis cauda a capite non diſcordat. Primus articulus arguebat capitis incautelam: Secundus arguit corporis corruptelam. Primus reformat Regis perſonam: Secundus reformat Regiam Comitivam. Primus denique confutabat curas brutales: Secundus confutat loquelas terreſtres. Quid enim per ſpicas terræ naſcentes, inani ſtipulæ innitentes, de mortuo ſemine pullulantes, accommodatius accipitur, quam curialium incuriales loquelæ, non cœleſtia, ſed terreſtria quærentes, non veritati, ſed vanitati cohærentes, de corde morbido, de fonte mortifero, tanquam de mortis ſeminario, germinantes. Sed nunquid omnes omnibus ſunt conformes? Nequaquam: Sed ſicut ſpicæ a ſpicis, ſic loquelæ a loquelis, per adulationis pinguedinem, & detractionis uredinem, diſcernuntur. Nam quid pinguius adulatione? quid urentius detractione? quænam voces dulciores adulatoriis, aut delatoriis acriores? Sed fortaſſis veſtræ ſubtilitatis acies flagitabit, utrum, ſicut deformitas deformitati reſpondet, ſic conflictus conflictui coaptetur? Utique, Domine; quia profecto fertilitatem

Digitized by Google

adulationum detractionum ſubtilitas demolitur. Quantum enim vos commendat adulantis lingua magniloqua, quæ peccatores laudare & iniquis benedicere conſuevit; tantum labia detrahentia vos corrodunt: & ſicut curioſitatum fervorem beatificant deceptores, ſic incuriarum teporem dilaniant delatores. Noviſſime ſeptenarius numerus, tam conſumptis ſpicis, quam conſumentibus, deputatus, prædictarum peſtium univerſitatem univerſali ſignificatione deſignat, aut ſpecialem earundem materiam ſpeciali reſonantia repræſentat. Quia nimirum peſtes præmiſſæ, ſeu loquelæ peſtiferæ, quarum converſatio non in viris cœleſtibus, ſed conſceleſtis circa ſeptiformes curioſitates & incurias, obſervatur. Nam illorum inquieta procacitas has condemnat, has ungit, has pungit, has ſuſcitat, has ſubſannat. Hæ ſunt ſpicæ deteſtabiles; hæ loquelæ deſpicabiles; hæ curialium viperarum genimina; hæc virulenta germina Curiarum. Beatum dixerunt pòpulum, cui hæc ſunt: Veruntamen beatus populus, qui ſe Curiis, & ſibi Curias, crucifixit. Cæterum cœleſtis celſitudo ſapientiæ, ſingularis prærogativa favoris, hæc prudentiæ veſtræ proponenda decrevit, ut a linguarum gladiis, a labiorum laqueis, cautius caveatis. Felix Regalis viſio, quæ viſum regium ſic illuſtravit, lux vera, illuminanatrix omnium venientium in hunc mundum, ut tam ſuos quam ſuorum exceſſus evidenter videat, & vigilanter evitet: & qui viam pacis nondum agnoverat, de cætero in viam pacis dirigat greſſus ſuos.

Epistola XIV.

Pharaonis ad Joſeph, ſuper Conſilii opportuni poſtulatione.

PHarao, Divina magnificentia Rex Ægypti, Viro potenti opere ac ſermone, Joſeph, Hebræo, tam a Deo, quam ab hominibus approbato, ſalutem, & ſtylo ſalutifero notas facere vias vitæ. Tu gloria Jeruſalem, tu lætitia Iſraël, tu honorificentia plebis tuæ: cui non indigne datum eſt parare vias Regias, pravas rectificare, ac

Digitized by Google

ac aſperas complanare. Sit vena tua benedicta, quæ nobis, & cunctis Regibus noſtris, per ſucceſſiva ſeculorum ſecula regnaturis, affluenter influit fluenta ſapientiæ ſalutaris. Nunc profecto probavimus, nunc experientia magiſtrante didicimus, quod viam rectitudinis in veritate doceas, quod hominum perſonas non accipias, quod adulationis oleo caput noſtrum impinguare non curas, aut pulvillos aſſentationis conſuere ſub cubito manus noſtræ. O cellam pigmentariam! o aromaticam apothecam! quæ tam dulcia faucibus noſtris miniſtravit eloquia, ut non terreſtrem reſonantiam, ſed cœleſtem redoleant harmoniam. Jam utique, Doctor luciflue, in lumine dilucidationis tuæ videmus lumen, quod lucebat in tenebris viſionis: ſed tenebræ noſtræ id comprehendere non valebant, priusquam Pater luminum te dediſſet in lucem gentium, ut teſtimonium de lumine perhiberes. En videmus emergere de corde fluido curas brutales, quasdam curioſitate refertas, quasdam incuria tabefactas: ſed fallax eſt gloria, & vana eſt pulchritudo curioſitatum Regalium; quoniam a pernicioſis incuriis pernecantur. Ecce conſpicimus deſpicabiles ſpicas noſtrorum Curialium, deſpicantium curas noſtras, qui de malo theſauro cordium mala pronunciant; alii adulatorias unctiones, alii detractorias punctiones: ſed laus impiorum brevis, & gaudium hypocritæ inſtar puncti; nam doloſa præconia a doloroſis opprobriis abſorbentur. Væ mundo a ſcandalis! quia nimirum omnis amicus fraudulenter incedit; & inimici hominis domeſtici ſunt illius: prædam namque ſequitur hæc turba, non hominem: a majore namq; usq; ad minorem omnes avaritiæ ſtudent, munera diligentes, retributionem ſequentes, quæ ſua ſunt, vel ſuorum, ſequentes, quæ alia vel aliorum ſunt, non curantes. Propterea conſilia claudicant, judicia ceſpitant, documenta delirant: quia Reges ineunt conſilium impiorum, inſiſtunt viæ peccatorum, inſident cathedræ peſtilentiæ. Quid ergo faciemus, ut inter vitiorum devia dirigamus viam regiam, & os iniqua loquentium obſtruamus? Scimus ſiquidem, quod univerſas beſtiarum, avium, & ſerpentum naturas humana natura domare potuit: Linguam vero nemo præ-

 valuit

valuit perdomare. Lingua namq; labilis, in lubrico conſtituta, malum inquietum eſſe dignoſcitur : quis poterit ejus inquietudinem quietare? Cæterum non ignoramus, potentiorem ſapientiam, & ſapientiorem potentiam tuam altiora noſſe, per eum, cujus ſapientiæ non eſt numerus, & majora poſſe, per eum, cujus magnitudinis non eſt finis. Nec aliquatenus hæſitamus, quin Angelus magni conſilii, cujus perfecta ſunt opera, perfectum nobis impertiatur conſilium, tuæ perfectionis obtentu. Nam qui bonorum veſtrorum non indiget, bonis veſtris invidere non valet; quod enim cœleſtis benevolentia ſceleſta contaminetur invidentia, ſceleratum eſt ſuſpicari. Quocirca tuæ limpiditatem intelligentiæ, tantis illuſtratam fulgoribus, adhuc inquietare non quieſcimus, & rogare, quatenus illuminationem veſtram felici fine concludens, conſueta ubiq; libertate, reſcribas, quo rationis gubernaculo, quo voluntatis velo, quo demum operationis remigio, mare magnum & ſpatioſum temporalis amaritudinis ſic enavigare poſſimus, quod ad dictorum periculorum ſcopulos navis noſtra nullatenus allidatur: attente proviſurus, quod intellectum Regium beſtiales motus non circumveniant, quod affectum blandiloquia non diſſolvant, quod effectum opprobria non diſcerpant. Niſi enim gubernandæ navi noſtræ gubernaculum adhibeamus moderamine providentiæ, non velum ſtatuamus zelum juſtitiæ, non deniq; remigium adjiciamus ſtrenuitatem operoſæ diligentiæ, difficile eſt, ni fallimur, commentare, (f. *argumentari*) quo garritus auſpicio, quo flatus beneficio, ſeu quovis alio eventus infortunio, valeamus deſiderato portui ſalubriter applicare. Salva tamen per omnia tua maturitate conſilii, cui nullo pacto nolumus ad modicum derogari.

EPISTOLA XV.

Joſeph ad Pharaonem, ſuper petitionis exauditione.

PRivilegiato Principi, cœleſtis doctrinæ privilegium aſſecuto, Domino Pharaoni, Divina magnificentia prudentiſſimo Regi Ægypti,

Digitized by Google

Ægypti, Joſeph, Hebræus, famulorum ſuorum minimus, ſalubriter regnare, ſalvando curas regias, & alias ſalutando. Quemadmodum ſolaris radius per æthercam, igneam, & aëream regionem ad aſpectum noſtrum deſcendens, in corpora ſubtilia, ſubtiliora, ſubtiliſſima, copioſe, copioſius, copioſiſſime ſe diffundit: Sic Sol intelligentiæ per intellectuales ordines, & graduales illuminationes, noſtris intellectibus condeſcendens, differentes intellectus differenter illuminat, & ſuæ claritudini, ſecundum ipſorum exigentiam, configurat. Quapropter Serenitati veſtræ, a montibus æternis mirabiliter illuſtratæ, vehementer aggratulor, atque Soli juſtitiæ vultum ſuum ſuper nos illuſtranti, & veſtros, per vos, Conprincipes colluſtranti, medullitus condelector. Nam profecto, qui de tenebris fecit lucem ſplendeſcere, vos adduxit in admirabile lumen ſuum, ut revelata facie contemplemini ſomnialem ſignificantiam, & de claritate viſionis imaginariæ in viſionis intellectualis transformemini claritatem. Felix imaginationis oculus, qui tam ſalubre ſomnium, tanquam librum ſignatum, videre meruit; ſed felicior oculus rationis, cui ſignacula cœleſtia cœlitus ſunt ſoluta: quorum ſolutionem diſpenſatione divina dilatam fuiſſe conjicio, ut cujus dilatio hactenus vos afflixit, ejus oblatio fortius vos confortet. Sane gaudens gaviſus ſum ſuper literarum veſtrarum eloquia, ſicut qui invenit ſpolia multa: quia intellectæ veritati perhibuiſtis fidele teſtimonium, nec contenti hauſtis dogmatibus, adhuc hauriendis amplioribus aures bibulas obtuliſtis, ad inerrare volentes viam regiam, viam pulchram, viam pacificam, ſpurcitia vitiorum purgatam, & moribus, quaſi marmoribus, calcatam: quam Regalis ſimplicitas confidenter perambulet, de qua fumus infamiæ non exhalet. Porro cum palponum blanditia curioſitatem regiam, curioſitas incuriam, incuria infamiam introducat; neſcio quis Angelus magni conſilii majus evangelizet conſilium, quam infamiæ concitatæ congruenter ſatisfieri, & incuriæ ſpoliatæ ſpolia reſarciri. Nec enim inſaniret infamia, niſi eam incuria provocaret: nec illa langueret, niſi eam curioſitas ſauciaret: nec illa intumeſceret, niſi eam blanditia impinguaret. Ecce duplex

duel-

duellum: duellum intrinſecum; & duellum forinſecum: interius incuriæ curioſitas, exterius infamiæ blanditia colluctatur. Curioſitas nempe incuriam diſtrahit; ſed incuria curioſitatem proſternit: blanditia quoq; infamiam concitat; illa vero blanditiam ſuppeditat & conculcat. Usquequo talis ſeditio? ut quid tanta perditio? In vanum ſe curioſi eviſcerant: illorum alæ ſicut araneæ contabeſcent; quia telas araneæ texuerunt. In caſſum ventum ſeminant adulatores ventuoſi, detractionis turbinem collecturi. Sic oportet prædantes prædari, fraudantes fraudari: ita decet ſubſtantiam feſtinatam diminui, male congregatam diſpergi. Sed quis poterit ſuſcitatam ſeditionem ſedare? niſi fiat pax in virtute pacifica, quæ aſpera complanare, indirecta dirigere, ſuperflua reſecare, diminuta ſupplere, ac jus ſuum unicuiq; reddere conſuevit. Fructus quidem juſtitiæ pax: Si vultis pacem metere, juſtitiam ſeminate: Reſarcientes curam incuriæ, quam curioſitas aſportavit, reſtaurantes laudem infamiæ, quam fallax blanditia fallaciter uſurpavit; quatenus de curioſitatis abundantia incuriæ ſuppleatur defectus, & ex adulationis adipe, detractionis macies impinguetur. Quibus congrue compenſatis, neq; luctus, neq; lucta, reſtabit: nec vaccæ vaccis, aut ſpicæ ſpicis amplius oppugnabunt: quia nec curioſitas abundabit in ſuperfluis, nec incuria deficiet in neceſſariis, nec adulatio laudes eructabit indebitas, (**fortaſſe inſerendum** ***nec detractio debitas depravabit.***) Sed pacis oſculo perſoluto, tam curioſitates, quam incuriæ, in curas ſobrias, curas medias, curas Regias, conflabuntur: & tam blanditia, quam infamia, in famam mellifluam, in opinionem odoriferam, felici metamorphoſi, convertentur. O generationis genus ingenuum! quam virtus generat ex vitiis, medium colligitur ex extremis. O mirificam impetitionem! quam ignis adulationis accendens, aqua detractionis extinguens, aër curioſitatis confuſus, & incuriæ terra inanis & vacua, confractis excellentiis, contemperatis repugnantiis, conſtituentes curam laudabilem, novam formam conſtituunt eximiæ mixtionis. Hæc omnia venient ſuper vos, Rex Illuſtris, ſi renovati ſpiritu mentis veſtræ, ſic viam regiam renovare velitis, & in

novi-

Digitized by Google

novitate vitæ deinceps accuratius ambulare. Alioquin non ſalvabitur Rex per multam virtutis apparentiam: nec exurget infamis Aquilo; nec laudiſluus Auſter flabit.

Epistola XVI.

Pharaonis ad Joſeph, ſuper Conſilii præſtiti proſecutione.

PHarao, Divina magnificentia Rex Ægypti, Conjectori ſalubri, Conſiliario ſalutari, Joſeph, Hebræo, Salvatori Ægypti, Salutem, & ſalubriter expoſita ſalubriter adimplere. Glorioſa dicta ſunt (fortaſſe inſerendum de te) amantiſſime, Corona Regum, Statera Judicum, gloria Conjectorum, lucerna dogmatum, diſciplina virtutum, novacula vitiorum. Veruntamen glorioſum præconium glorioſior experientia, illuſtre teſtimonium illuſtrior veritas, nobile (fortaſſe inſerendum Regnum) nobilior Rex excedit: Neſcit laudis eloquium hanc veritatem eloqui: neſcit menſura nominis hanc virtutem complecti: non ſufficit famæ celeritas tantam decenter proſequi probitatem. Mira virtutis velocitas, quam fama ſequens non conſequitur: mira veritatis ſublimitas, quam urbanæ facundiæ faſtigium non attingit: Felix fama, tantæ virtutis filia: Felix proles, tanto ſtipiti ſucceſſura, tantum hereditata præconium, tantis dotanda laudibus & ditanda. Singularem ſiquidem ſapientiam tuam, omni laude digniſſimam, malumus facto laudare, quam dicto: Nam Regalem magnificentiam magis decet Manus magnifica, quam Lingua magniloqua; magis manualis laus, quam vocalis; magis concentus actuum, quàm ſonorum. Jam profecto prudentiam tuam probavimus, ex præteritorum memoria, ex præſentium intelligentia, ex providentia futurorum. Nam Regum ac Regalium deformitates prudens commemoraſti; deformitatum reformationem prudentius inſinuaſti; demum contra curarum diſcrimina, & linguarum certamina, cautelam perutilem prudentiſſime providiſti. Non ſic impii, non ſic infideles Conſiliarii noſtri; quos Regalis munificentia nutrivit in cro-

ceis, veſtivit mollibus, circumdedit varietatibus; ipſi vero dulci pane mendacii paverunt, qui & pœnam perfidi panetarii non paviſſent, cum ipſi cœli volucres vel maris piſces paſcere meruiſſent. Væ inſulſis conſiliis! væ inſanis Conſiliariis noſtris! qui Linguarum gladiis percuſſerunt noſtrum auditum, vulneraverunt conceptum, & famæ noſtræ pallium abſtulerunt. Si fortaſſe ſuſtuliſſent pecuniam, recognoviſſent injuriam: Nunc autem juſtitiam diripientes, & nomen bonum, multis divitiis præferendum, lavant iterum innocentes manus ſuas; tanquam excæcaverit eos malitia eorum, tanquam dati ſint in reprobum ſenſum, tanquam obſcuratum ſit inſipiens cor eorum. Sed miſerta ſimplicitatis noſtræ ſuperna ſapientia, per os tuum nos alloquens, per os tuum ab erroris invio in viam rectitudinis nos reducens, pane vivo, pane angelico confirmavit cor noſtrum, & ſaniori conſilio tranquillitati publicæ conſuluit & ſaluti. Unde revera tuæ magnitudo ſolertiæ, tuæ promptitudo benevolentiæ, non indigne meretur, ut & noſtræ magnificentiæ bonitatis experiaris plenitudinem, & honoris inſignia inter Optimates noſtros peroptima, inter Magnates permaxima ſortiaris. Exſurgat itaque indefenſa ſtrenuitas, & invicta virilitas tua reformationi Regali ſupinam manum accommodans, & occultum affectum per oculatum effectum explicans & explanans. Quisnam enim cautiorem ſomnii conſummatorem ſomniare poterit, quam perſpicacem peritiam tuam; cujus ſpiritus, ubi vult, ſpirans, ſpiritualem ipſius intelligentiam duxit familiariter inſpirandam. Nos autem de fideli prudentia, & prudenti fidelitate tua ſpecialem obtinentes fiduciam, univerſa ſubditorum noſtrorum ſcandala colligendi, ſuperflua reſecandi, diminuta reſarciendi plenam tibi, autoritate Regia, concedimus facultatem. Confortare, fiducialiter age, incumbe fortitudini tuæ, ſuccumbas fortitudini; imperitis linguis ſecundum imperitiam ſuam confidenter reſponde; infrunitis maxillis frænum adhibe diſciplinæ. Quia non habemus civem, non familiarem, non principem tam opulentum, tam dyſcolum, tam rebellem, qui contra poteſtatis tuæ ſtimulum calcitrare præſumat,

aut

Digitized by Google

aut adverſus voluntatis imperium os aperire audeat & gannire. Egredietur namq; timor tuus, tanquam timor regius, in profunda vallium, in declivia collium, in ardua montium, in perſonas infimas, medias, & ſupremas: Et Ægypti columnæ coram te contremiſcent. Nos enim ſtatuimus; & quis deſtituet? nos volumus; & quis nolet? cuivis ætati, conditioni, ſexui, univerſaliter te præeſſe, nobis ſingulariter te ſubeſſe. Porro, nos, interpretatione tua præmuniti, effrænatas curioſitates noſtras refrænare curabimus, & habenas incuriis relaxare. Tu vero, laborem adulantium, & dolorem detrahentium diligenter conſiderans, illam indicas adulantibus abſtinentiam, quod fames infamantium juſtitiam eſurientium ſatietur. Purgentur vanis laudibus ora palponum, ut impleantur veris laudibus labia detractorum: quatenus & curarum irrationabilium infirmitate curata, & linguarum curialium impuritate purgata, reſurgat cura Regia, fama laudiflua reviviſcat: vota veſtra votivo fine claudantur, & juſtitiæ tuæ immortalis memoria condignis laudibus condiatur.

EPISTOLA XVII.

Adulatorum ad Joſeph, ſuper ejus Attractione.

PRæclaro Regis oculo, & brachio metuendo, Domino Joſeph, præpollenti Regis Conſiliario, & Præpoſito perpotenti, familiares ejus Amici, antiquiores Regis ipſius Conſiliarii, ſalubri vita perfrui, frumento, vino, oleo ſtabiliri, & filiorum filios feliciter intueri. Inter Regum inſignia, inter Principum privilegia, inter prærogativas gloriæ militaris, non noviſſimum locum obtinere dignoſcitur, omni nobilitate nobilior nobilitas intellectus. Unde nimirum nobis mirabilem ſcientiam veſtram admirantibus evidenter modo ingenium veſtræ diſcretionis, ingenium ex electo genere, ex honorificato populo, ex illuſtri proſapia proceſſiſſe. Quia profecto, ſicut clarius noſtis, intellectus ſenſui, ſenſus corpori, corpus materiæ, ſcientiali quadam & connaturali conſonantia conformatur. Quam ob cauſam ſicut ſidus in cœlo, ſicut ſapphirus in auro; ſic

Digitized by Google

ſic veritas in mente, & mens in carne nobili, nobilius eniteſcit. Abſit autem ab animabus ingenuis, ut aliorum actibus generoſis invideant, invidentes impediant, impedientes degenerare compellant: cum ſimile ſimilibus naturale ſit applaudere, innaturale ſit invidere. Sed quis in nubibus æquabitur Domino noſtro? quis in nobilibus æquabitur Regi noſtro? qui de nobilitate in nobilitatem aſcendit: qui nobilitatem ſimplicem multiplicare ſatagit: qui nobilitatem ſanguinis parvipendens, ad nobilitatem ſpiritus ſe extendit. Sane tam ſalubris nobilitas potius debet ſanum amorem accendere, quam livoris inſaniam irritare. Enimvero Rex præfatus, non minorem abſurditatem arbitrans, ſi pelle Regia ruſticanam mentem indueret, quam ſi Regalem purpuram agreſtis armentarius uſurparet, ſerenitati ſerenitatem inculcat; ſerenitati naturæ ſpiritualem ſuperædificat; ſerenitati hereditariæ accumulat acquiſitam. Unde conficitur, quod ſtudendi occaſiones quærit, occupationes fugit, ſectatur otium, aſpernatur negotia, meditationes frequentat, actiones proſternit, corpus quietans, ut ſpiritum inquietet. Porro jam dudum amore ſapientiæ ſe ſentiens ſauciatum, noſtrum accerſivit conſilium, & auxilium expetivit. Nos autem conſulte conſiderantes, quod Rege philoſophante Philoſophia regnaret, quod ars noſtra Regem attolleret, & Rex artem, non Regi ſapientiam, non ſapientiæ Regiam poteſtatem invidimus, ſed Regiæ voluntati providimus, & ipſius velocitati acutiora calcaria neceſſe duximus adhibenda. Imprimis Regis teneſlis auribus imprimentes, quod literale proſequi ſtudium, liberale percurrere ſtadium, & concupitum ſapientiæ bravium nullatenus obtinere valeret, niſi onus regiminis ab honore ſecerneret, honore ſibi retento, & ſuis onere diſtributo. Deinde decentius decernentes, ſtudioſum Regem in concluſo Conclavi, penetrali impenetrabili, diutius demorari, ſcrutando ſcripturas, ſuſcitando novas quæſtiunculas, & veteres multiplicando querelas, gyrum cœli meditationibus circinando, nubes orationibus penetrando, quam circa ſerviles ſeu viles operas occupari, turbine turbarum, rugitu ruricolarum turbari, ignotorum querimonias, & notorum infamias

præ-

præſtolari. Satius enim eſt, quod minoretur actu, ſcientiis augeatur, quam ablactatus a lacte, avulſus ab ubere ſcientiæ literalis, negotiorum forenſium involucris ſe involvat. Quis enim ſic deſipiat aut deliret, qui non ſanctius ſentiat militare divinis otiis, quam ſecularibus negotiis implicari? Conſequenter honorem Regium ab onere ſegregatum egregiis ornatibus honorantes, induimus eundem diſcoloribus ſive differentibus facultatum vocalium & realium indumentis. Onus quoque Regiminis per tales bajulos bajulari ſtatuimus, quos fortuna pinguior, dextra liberalior, amicitia probabilior conſtituit gratiores. Sic namque decet decus Regium, ut diligentes ſe diligat, ac hilares datores exhilaret, ut gratioſus ſit non ingratis. De Miniſtris autem hujuſcemodi, quos liberalitas amicos, & amor efficit fide dignos, ſiniſtra ſuſpicari quis poſſet? aut ſi poſſet, de ſuſpectis inquirere quid prodeſſet? ſi Princeps nimis credulus de ſubminiſtris iniquis, inquinatis, incautis, inquiri fecerit, de inquirentibus quis inquiret? Infinita tranſire nititur, qui cuſtodes cuſtodibus adhibere conatur. Quapropter ſuper vigiles vigilare, irritum reputavimus & inane. Deinde Regalis dignitatis decorem ex nulla parte relinquentes incompoſitum & incomtum, inter præcipua documenta virtutum præcipue Regi recommendavimus Magnificentiam, virtutem Regiam, virtutem privilegiatam, virtutem exemtam, ſolis perſonis illuſtribus illuſtri privilegio divinitus deputatam: quam Rex magnificus magno favore complexus familiares ſuos magnifica manu remunerat, non muneribus mobilibus & momentaneis, ſed rebus fixis, reditibus redituris, & maxime de talibus talentis officiorum aut beneficiorum ſecularium & ſpiritualium, quæ non libuit aut non licuit retinere. Quid plura? Bonorum honorabilium honorificis ornamentis Regem honorificare curavimus, & ſuper altitudinem nubium ſuſtollere nomen ſuum. Vos autem, ſicut experientia perhibet, ſicut evidentia rei docet, multiformis ſapientiæ lacte nutriti, memores uberum ſuorum dulcium ſuper vinum, recte debetis tantam nutricem diligere, dilectoribus ſuis adhæreſcere, ac ad ipſius dilectionem alios invitare. Quocirca generoſam manſuetudi-

 ſuetudi-

Digitized by Google

manſuetudinem veſtram, ſuper gratiam hominum diligendam, una voluntatis intentione, una mentis intentione, rogamus, quatenus veſtræ ſeveritatem interpretationis, veſtri rigorem Conſilii, ſic dignemini moderari, quod non Regis, non Regalium fama decidat, marceat, & areſcat: Veſtra quoque modeſtia omnibus innoteſcat, ne forte dicatur in gentibus: Conſiliarii Pharaonis conſilium dederunt inſipiens; ſed & Rex illud vulgatum vituperium non incurrat: Iſte homo cœpit ædificare ædificium, non manu factum ſapientiæ; & non potuit conſummare: ſicque, quod abſit, tam ſuam, quam ſuorum, gloriam in ignominiam commutetis.

Epistola XVIII.

Joſeph ad Detractatores, ſuper eorum Reſtrictione.

JOſeph, ſervus juſtitiæ, præpoſitus Ægyptiæ Regionis, prudentibus, & utinam prudentioribus, Viris, ſenioribus Domini Regis Conſiliariis, ſapere, intelligere, ac noviſſima providere. Cum omne datum optimum, & omne donum perfectum, omne datum corporale, omne donum ſpirituale, a Patre luminum deſcendere dignoſcatur: haud dubie ſapientes mundi, inquiſitores hujus ſeculi, tot datis naturalibus præditi, tot donis intellectualibus divinitus illuſtrati, merito debuiſſent Datorem recognoſcere, & devotas gratiarum refundere actiones. Ipſi vero ingrati, infideles, inflati, gloriam Deo debitam temeritate ſacrilega uſurpantes, Divinæ ſeveritate ſententiæ meruerunt mentis incurrere cæcitatem. Quapropter a veritate averſi, ad vanitatem converſi, non oculo perſpicaci, ſed manu rapaci, viam prætentant, in tenebris ambulant, neſciunt, quo vadant, cæci cæcorum duces, & cum eis in errorum foveas collabentes. O inſani ductores, inſenſati doctores! quis faſcinavit vos veritati non acquieſcere, contra Deum erecto collo currere, benefactorem veſtrum propriis beneficiis impugnare? Væ vobis, vetuſtis utribus, terrena ſapientibus, non ſuperna! qui non vindicaſtis honorem animarum illuſtrium, a Patre luminum deſcendentem: ſed aſpicientes in vanitates & inſanias falſas,

proh

Digitized by Google

proh pudor! figmentaſtis eorum gloriam a partu, ab utero, a conceptu. O fœdam gloriam, a fœda fœditate contractam! quis enim honor ſtemmatis, niſi horror ſpermatis? quæ gloria generis, niſi ignominia genitalis? quod faſtigium nobilitatis, niſi faſtidium noviſſimæ vilitatis? Abſit ab hominibus abominanda gloria, inhoneſta inhonorificentia! ſed qui gloriatur, in Domino glorietur. Væ vobis iniquitatis filiis, iniquitatem meditantibus in cubilibus cordium impudicis! qui noſtras inſpicientes literas oculis menſtruoſis earum inficitis ſinceritatem, inficiamini veritatem. Abſit ab eis zelus invidiæ; adſit zelus juſtitiæ: abſit adulationis lingua palpans; adſit directionis virga vigilans, increpans ſomnolentos. Longe namq; meliora ſunt increpationum verbera, quam adulationum oſcula fraudulenta. Væ vobis prudentibus in oculis veſtris! quorum prudentia perditur, quorum ſapientia cœlitus reprobatur: qui laudatis inſulſe plus ſapere, quam oportet, & minus facere, quam oportet: adimplentes menſuram patrum veſtrorum, qui ſcientes ſcientiam, incurrerunt inſcitiam, & generantes inſcitiæ filios, in eoſdem curioſam concupiſcentiam transfuderunt. Hic eſt morbus hereditarius, a primævis parentibus derivatus: hæc uva acerba, quam parentes comederunt, & filiorum dentes ſtupidos reddiderunt. Hæc occupatio peſſima, quam dedit Deus hominibus, ut occupentur vanitatis ſervitio, ſubterfugiant veritatis ſervitium, & illuſores veritatis a vanitatibus illudantur. Ut autem ex ore veſtro vos judicem, ſervi nequam, qui ſtudetis liberi eſſe juſtitiæ, ut nequitiæ ſerviatis. Vos vocati ad Regem, amore languentem ſapientiæ, non curaſtis infirmitatem curioſitatis Regiæ, ſed gravius aggravaſtis, tanquam non quærentes fructum, ſed datum, nec Regem, ſed Regis gratiam & favorem, & excuſantes excuſationes in peccatis, dignum dictaſtis dignitate Regali, artus arctare, cogitatus laxare, humanis negotiis divinum otium anteferre. O fabricatores mendacii! o cultores dogmatum perverſorum! utinam taceretis, ut putaremini ſapientes. Nunquid indiget Deus mendacio veſtro, ut pro eo loquamini dolos? An ignoratis, quoniam omnes exiſtimus

unum

unum corpus, alter autem alterius eſt membrum, univerſa vero membra non unicum habent actum: ſed oculis conceſſum eſt intueri, & manibus operari; nec manus oculis invident viſionem, nec illi manibus actionem. Vos autem Principi ſeculari, utpote manui potenti & brachio excelſo Regis ſummi, diſſuadentes operari, ſuaſiſtis oculorum intuitum æmulari. Intelligite, inſipientes in populo, & ſtulti, aliquando ſapite: Bonum eſt libero & ſoluto, maritalem copulam fugere; malum eſt copulato, ſolutionem quærere: Bonum eſt perſonæ privatæ, curam paſtoralem vel Regiam non curare; malum eſt perſonæ publicæ & curatæ, curam poſtponere. Vos autem infirmum Principem impie impuliſtis, ut curam Regiam, ſponſam legitimam, ſibi divinitus copulatam, repudiando repelleret, non verentes, quod Deus præconjunxerat, ſeparare. Non negamus, ſanctum, ſalutare, ſalubre, meditari prudenter, orare inſtanter: Veruntamen veritas imperat & talia ſuſpendere, talibus ad tempus ſuperſedere, propter ſolutionem debiti conjugalis. Quod ſi reddere quis recuſaverit, orare maluerit; oratio ejus fiet in peccatum; petet, & non accipiet, eo quod male petiit, quamdiu petenti debitum denegavit: Si ſponſam adulterari contingat, otioſus orator adulterii reus erit. Væ vobis Domino diſplicentibus, ut hominibus placeatis! qui Miniſtro juſtitiæ ſuggeſſiſtis immorari loco inacceſſibili, ne clamor pauperum, ne cauſæ viduarum ingrediantur ad eum. Quænam væcordia vehementior, quam miniſtrum Regni, non Dominum, (etenim Domini eſt Regnum, & ipſe dominabitur gentium) ad arcanum adduci thalamum, & dilectum Domini ſui membrum ad atrium non admitti, ſicut colubrum tacitum auſcultare, & aurem ſuam ad clamorem pauperis obturare, aut membranas mortuas viſere, & commembrum vivum nullatenus viſitare. Timeant & tremiſcant, paveant & horreſcant, qui januas Regales obſtruunt, qui pulſantibus non aperiunt, qui acclamantes neſciunt, ne portas æternas ſibi præcludant, & temporaliter ignorantes æternaliter ignorentur. Væ vobis filiis

Mem-

Memphiros, filiis ſceleratis! qui ſponſam Regiam, regitivam prudentiam, usque ad verſionem conſtupratis: qui tam in capite quam in membris ſinceritatem juſtitiæ polluentes, nec capitis curioſitatem, nec membrorum cupiditatem curare curaſtis: qui non judicibus, ſed exactoribus, ſubjeciſtis populum humilem, ſicut buccellam panis, ab impudicis canibus, ſatietatem neſcientibus, devorandam: ac ad erroris cumulum addidiſtis auribus Regiis, auſibus temerariis figmentare, quod corruptorum judicum eſſet incurabilis corruptela, ſuſpicioſa pervicacia, inquiſitio infinita. Sed unde, putatis, inquiſitionis infirmitatem emergere, niſi ex infinita Regis curioſitate? unde illam, niſi ex infinita veſtra cupiditate? Finiatur veſtra cupiditas: finiatur Regia curioſitas: & inquiſitorum infinitas finietur. Sufficient enim Inquiſitores perpauci, ſi, veſtra cupiditate ſedata, ac Regali curioſitate curata, de perpaucis inquirere Rex ipſe non reſpuerit, ſed delicatam ſolertiam ſuam ſaltem in paucis exercere non recuſaverit, ſi paucorum fidem prudenter prætentaverit, ita quod experientia ſententiam, ſententia amicitiam, amicitia confidentiam, ſecundum rationis ordinem, antecedat. Væ vobis Vulpibus fraudulentis! demolientibus virtutum vineam, & moralem dehoneſtantibus honeſtatem: qui virtutes in vitia degenerare cogitis: qui vitia virtutum ſpecie palliatis: qui prodigalem bonorum dilapidationem nuncupatis magnificentiam: qui pro temporali miniſtrorum militia, ſeu verius malitia, decernitis ſacra ſtipendia execrando commercio compenſanda. Super quo vos ultra percutiemus, prævaricationem addentes? pinguis admodum eſt, ex adipe prodiens, iniquitas veſtra, craſſa plurimum eſt, ex malignitate procedens, cæcitas veſtra: vitioſæ meſſis veſtræ fertilitas metentis falcem nimis detinuit, dictantis calamum nimium fatigavit. Ideoque, præſentis Epiſtolæ prolixitatem, ac adulationum veſtrarum ſuperfluitatem pariliter præcidentes, vobis monendo conſulimus, & conſulendo præcipimus, ſub interminatione Regalis indignationis & noſtræ, quatenus ſuper adulatoriis Regis præconiis, quibus ſimplicitas ſua ſeducitur, virilitas effœmina-

 tur,

tur, fama læditur, infamia generatur, apponatis de cætero digitum ori veſtro. Alioquin, per Salutem Pharaonis, niſi deinceps omnis iniquitas os ſuum oppilaverit, non remanebit præſumtorum temeritas impunita. Si quæ vero commendationes rationabiles, viriles, utiles, & honeſtæ, prudentiam Regalem excitant, conſtantiam corroborant, juſtitiam regulant, temperantiam ornant, ſub earum fideli diſpenſatione liberam vobis concedimus facultatem. Ne autem modicum fermentum,

Reliqua deſiderantur.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Österreichische Nationalbibliothek
+Z156535109

Digitized by Google

Digitized by Google